

ΟΔΗΓΟΣ ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΤΗΤΑΣ - ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ

**ΜΕΤΡΟ 19 : ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΜΕ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΤΟΠΙΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
CLLD – LEADER**

**ΥΠΟΜΕΤΡΟ 19.2 : Στήριξη για την υλοποίηση δράσεων υπό την τοπική στρατηγική ανάπτυξης
για παρεμβάσεις Ιδιωτικού χαρακτήρα**

ΜΑΡΤΙΟΣ 2019

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΤΗΤΑΣ ΠΡΑΞΕΩΝ	3
2. ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΕΤΑΣΗ ΤΩΝ ΚΡΙΤΗΡΙΩΝ ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΤΗΤΑΣ ΠΡΑΞΕΩΝ	6
3. ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΥΠΟΔΡΑΣΕΩΝ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	17
4. ΔΙΕΥΚΡΙΝΗΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΚΡΙΤΗΡΙΩΝ ΕΠΙΛΟΓΗΣ	22
5. ΠΙΝΑΚΕΣ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΩΝ	38
6. ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΤΟΥ ΚΑΝ. 651/2014 (άρθρα 14 και 22).....	41

1. ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΤΗΤΑΣ ΠΡΑΞΕΩΝ

α/α	Περιγραφή κριτηρίου	ΕΚΠΛΗΡΩΣΗ ΚΡΙΤΗΡΙΟΥ			Δικαιολογητικά Τεκμηρίωσης
		ΝΑΙ	ΟΧΙ	Δ/Α	
1	Πληρούνται όλες οι γενικές και ειδικές προϋποθέσεις του ΚΑΝ. (ΕΕ) 651/2014 και του εφαρμοζόμενου άρθρου.				Αίτηση στήριξης, Υ.Δ. Παραρτήματος 7
2	Πληρούνται όλες οι προϋποθέσεις του Καν. Ε.Ε. 1407/2013.				Αίτηση στήριξης
3	Εμπρόθεσμη ηλεκτρονική υποβολή της αίτησης και αποστολή του αποδεικτικού κατάθεσης και του επισυναπτόμενου υλικού στην ΟΤΔ στην προθεσμία που ορίζεται από την προκήρυξη.				Προσκόμιση του αποδεικτικού κατάθεσης και του επισυναπτόμενου υλικού στην ΟΤΔ στην προθεσμία που ορίζεται από την προκήρυξη (αρ. πρωτ. ΟΤΔ)
4	Η πρόταση συνοδεύεται από μελέτη βιωσιμότητας.				Μελέτη Βιωσιμότητας (Παραρτήματος 4)
5	Η πρόταση συνοδεύεται από αναλυτικό προϋπολογισμό εργασιών σύμφωνα με τα οριζόμενα στο υπόδειγμα της αίτησης στήριξης.				Αίτηση στήριξης και Πίνακες αναλυτικού προϋπολογισμού Παραρτήματος 3
6	Αποδεικνύεται η κατοχή ή η χρήση του ακινήτου, στο οποίο προβλέπεται η υλοποίηση της πρότασης. (δεν αφορά άυλες ενέργειες)				Αποδεικτικά κατοχής ή χρήσης ανάλογα με την περίπτωση
7	Η πρόταση είναι σύμφωνη με την περιγραφή, τους όρους και περιορισμούς της προκηρυσσόμενης υποδράσης. Μεταξύ άλλων θα πρέπει ο συνολικός προτεινόμενος προϋπολογισμός της πρότασης να μην υπερβαίνει το όριο που καθορίζεται στο ΠΑΑ. Ειδικότερα, μέγιστος προϋπολογισμός πράξεων και επιλέξιμος προϋπολογισμός 600.000€ σε περίπτωση μη άυλων πράξεων και 100.000€ σε περίπτωση άυλων πράξεων. Ειδικά για την υποδράση 19.2.1.2 ο μέγιστος προϋπολογισμός της προτεινόμενης πράξης ανέρχεται σε 20.000€. Σε περίπτωση χρήσης του Καν 1407/2013 από τον δικαιούχο, η ενίσχυση δεν μπορεί να υπερβαίνει τα 200.000€ Δημόσια Δαπάνη, συναθροίζοντας και τυχόν ενισχύσεις που έχουν ληφθεί ή θα ληφθούν, από άλλα μέτρα από το καθεστώς de minimis, σε οποιαδήποτε περίοδο τριών οικονομικών ετών, σε επίπεδο ενιαίας επιχείρησης..				Αίτηση στήριξης, Πίνακες αναλυτικού προϋπολογισμού Παραρτήματος 3, Δήλωση de minimis Παραρτήματος 6 (εφόσον απαιτείται)
8	Η πρόταση αφορά στην περιοχή εφαρμογής ή υλοποιείται εντός της περιοχής εφαρμογής της προκηρυσσόμενης υποδράσης του τοπικού προγράμματος.				Αίτηση στήριξης, τοπογραφικό διάγραμμα (εφόσον απαιτείται), αποδεικτικά κατοχής - χρήσης
9	Για πρόταση εκσυγχρονισμού (φυσικό αντικείμενο): α) δεν έχει υπάρξει προηγούμενη ενίσχυση του ίδιου φυσικού αντικείμενου από αναπτυξιακά προγράμματα, ή β) στην περίπτωση προηγούμενης ενίσχυσης για το ίδιο φυσικό αντικείμενο έχει παρέλθει κατά τη στιγμή υποβολής της αίτησης πενταετία από την απόφαση αποπληρωμής του.				Αίτηση στήριξης και Υπεύθυνη Δήλωση Παραρτήματος 7

10	Η πρόταση δεν έχει ενταχθεί / οριστικά υπαχθεί σε άλλο πρόγραμμα / καθεστώς για το ίδιο φυσικό αντικείμενο.				Υπεύθυνη Δήλωση Παραρτήματος 7
11	Η πρόταση, εφόσον περιλαμβάνει υποδομές διανυκτέρευσης: πληρεί τους όρους και τις προϋποθέσεις της ΚΥΑ 2986/2-12-2016, όπως ισχύει κάθε φορά				Αίτηση στήριξης, αρχιτεκτονικά σχέδια, αδειοδοτήσεις (για υφιστάμενες επιχειρήσεις), πίνακας μοριοδότησης (όπου απαιτείται)
12	Για τις υποδράσεις της δράσης 19.2.7. "ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕΤΑΞΥ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΩΝ ΠΑΡΑΓΟΝΤΩΝ" απαραίτητη προϋπόθεση αποτελεί η εξασφάλιση τουλάχιστον δύο ενδιαφερομένων φορέων.				Αίτηση στήριξης, καταστατικό ή σχέδιο καταστατικού ή ιδιωτικό συμφωνητικό για τη συνεργασία
13	Η πρόταση (είτε εκσυγχρονισμού είτε ιδρύσεως) αφορά ολοκληρωμένο και λειτουργικό φυσικό αντικείμενο.				Αίτηση στήριξης, αρχιτεκτονικά σχέδια, έκθεση τεκμηρίωσης ΑΜΕΑ (όπου απαιτείται), έγκριση περιβαλλοντικών όρων ή Υ.Δ. Παραρτήματος 7
14	Στην πρόταση δε δηλώνονται ψευδή και αναληθή στοιχεία.				Υπεύθυνη δήλωση Παραρτήματος 7
15	Για υφιστάμενες επιχειρήσεις: να εξασφαλίζεται η νόμιμη λειτουργία τους κατά την αίτηση.				Άδεια λειτουργίας, σήμα ΕΟΤ (για καταλύματα), έναρξη - μεταβολές ΔΟΥ/ΚΑΔ
16	Για υφιστάμενες επιχειρήσεις: να μην συνιστούν προβληματική επιχείρηση, κατά τη χορήγηση της ενίσχυσης. Όταν χρησιμοποιείται ο Καν. (ΕΕ) 1407/2013 ή ο Καν. (ΕΕ) 1305/2013 ή το άρθρ. 22 του Καν. (ΕΕ) 651/2014, το κριτήριο δεν λαμβάνεται υπόψη.				Υπεύθυνη Δήλωση Παραρτήματος 7 (όπου απαιτείται) και δικαιολογητικά του σημείου Β του Παραρτήματος 17 «Ορισμός προβληματικής επιχείρησης» ανάλογα με τη μορφή της επιχείρησης
17	Η μορφή του υποψήφιου είναι σύμφωνη με τα προβλεπόμενα στην ΥΑ 13214/2017, όπως ισχύει κάθε φορά, και στη σχετική πρόσκληση.				Αίτηση στήριξης, δήλωση ΜΜΕ (Παραρτήματος 5), καταστατικό κλπ. στοιχεία σύμφωνα με τις διευκρινήσεις επί του κριτηρίου, απόφαση υποβολής πρότασης, Στοιχεία νόμιμου εκπροσώπου.
18	Στον υποψήφιο μέχρι και το χρόνο υποβολής της πρότασης δεν έχουν επιβληθεί διοικητικές κυρώσεις για παραβίαση Κοινοτικών Κανονισμών ή Εθνικής Νομοθεσίας σε σχέση με την υλοποίηση έργων.				Υπεύθυνη δήλωση Παραρτήματος 7
19	Στην περίπτωση που ο δικαιούχος είναι Δημόσιος Υπάλληλος ή εργαζόμενος σε ΝΠΔΔ ή ΝΠΙΔ, διαθέτει σχετική άδεια από αρμόδιο Υπηρεσιακό Συμβούλιο ή δεν κωλύεται από διατάξεις του καταστατικού του ΝΠΙΔ. Το κριτήριο δεν εξετάζεται στην περίπτωση Συνεταιρισμών.				Υπεύθυνη δήλωση Παραρτήματος 7, άδεια αρμόδιου οργάνου σύμφωνα με τις διευκρινήσεις επί του κριτηρίου
20	Ο υποψήφιος έχει συμπληρώσει το 18ο έτος της ηλικίας του κατά την υποβολή της πρότασης. Στην περίπτωση προσωπικών εταιρειών, ο περιορισμός ισχύει για όλα τα μέλη τους. Ο περιορισμός δεν ισχύει για τις Ανώνυμες εταιρίες, τις Εταιρίες Περιορισμένης Ευθύνης, τις ΙΚΕ και τους Συνεταιρισμούς.				Αντίγραφο ταυτότητας ή διαβατηρίου

21	Για φυσικά πρόσωπα διασφαλίζεται ότι δεν υπάρχει θέμα πτώχευσης.				Υπεύθυνη δήλωση Παραρτήματος 7 (κατά την ένταξη θα προσκομισθεί Βεβαίωση από αρμόδια Διοικητική ή Δικαστική αρχή)
22	Για νομικά πρόσωπα διασφαλίζεται ότι δεν υπάρχει θέμα λύσης, εκκαθάρισης ή πτώχευσης.				Υπεύθυνη δήλωση Παραρτήματος 7 (κατά την ένταξη θα προσκομισθεί Βεβαίωση από αρμόδια Διοικητική ή Δικαστική αρχή)
23	Δεν έχουν υποβληθεί περισσότερες από μία αιτήσεις στήριξης ανά ΑΦΜ στα πλαίσια της ίδιας Υποδράσης ανά ΤΠ για όλη την περίοδο 2014 2020. Επιτρέπεται η συμμετοχή φυσικού ή νομικού προσώπου σε περισσότερες από μια αιτήσεις στήριξης στα πλαίσια της ίδιας Υποδράσης ανά ΤΠ, εφόσον τα ποσοστά συμμετοχής του στα Νομικά Πρόσωπα που καταθέτουν τις αιτήσεις στήριξης, δεν υπερβαίνουν αθροιστικά το 100% για όλη την περίοδο 2014 - 2020. Δεν θεωρείται διαφορετική Υποδράση, η διαφοροποίηση μεταξύ Οριζόντιας εφαρμογής μιας Υποδράσης και εφαρμογής σε εξειδικευμένους τομείς, περιοχές ή δικαιούχους στο ίδιο ΤΠΑ εφόσον το περιεχόμενο της Υποδράσης είναι το ίδιο (Άρθρο 3 ΚΥΑ 2635/13-09-2017 (ΦΕΚ 3313/Β/20-09-2017)). Εφόσον ο υποψήφιος είναι συνεταιρισμός, το κριτήριο εξετάζεται μόνο σε επίπεδο φορέα.				Υπεύθυνη δήλωση Παραρτήματος 7, αρχείο ΟΤΔ, μονογραφή του Συντονιστή στην πρώτη σελίδα της αίτησης
24	Ο υποψήφιος δεν είναι (ή και δεν ήταν κατά τη 1 ^η δημοσίευση της πρόσκλησης) μέλος του Υπηρεσιακού Πυρήνα της ΟΤΔ, στέλεχος του φορέα που έχει συστήσει την ΟΤΔ, εκπρόσωπος φορέων στην Επιτροπή Διαχείρισης Προγράμματος (ΕΔΠ) ή μέλος του Δ.Σ. του φορέα που έχει συστήσει την ΟΤΔ.				Υπεύθυνη δήλωση Παραρτήματος 7, μονογραφή του Συντονιστή στην πρώτη σελίδα της αίτησης
25	Ο υποψήφιος δεν αποτελεί εξωχώρια / υπεράκτια εταιρεία.				Υπεύθυνη δήλωση Παραρτήματος 7
26	Ο υποψήφιος αποδεικνύει την ύπαρξη ίδιας συμμετοχής σύμφωνα με το χρηματοδοτικό σχήμα. Η ιδιωτική συμμετοχή του δικαιούχου, μπορεί να προέρχεται από ίδια κεφάλαια ή τραπεζικό δανεισμό ή/και συνδυασμό τους. Η απόδειξη της ιδιωτικής συμμετοχής δύναται να τεκμηριώνεται, είτε με Υπεύθυνη δήλωση του δικαιούχου, είτε με σχετικό τραπεζικό έγγραφο.				Υπεύθυνη δήλωση Παραρτήματος 7 ή/και σχετικό τραπεζικό έγγραφο, σύμφωνα με τις διευκρινήσεις επί του κριτηρίου
27	Στο δικαιούχο δεν έχουν επιβληθεί πρόστιμα τα οποία έχουν αποκτήσει τελεσίδικη και δεσμευτική ισχύ, για παραβάσεις εργατικής νομοθεσίας και ειδικότερα για: Παράβαση «υψηλής» ή «πολύ υψηλής» σοβαρότητας (3 πρόστιμα/ 3 έλεγχοι) ή Αδήλωτη εργασία (2 πρόστιμα/ 2 έλεγχοι).				Υπεύθυνη δήλωση Παραρτήματος 7
28	Δεν εκκρεμεί για τον δικαιούχο εντολή ανάκτησης εκδοθείσα βάσει προηγούμενης απόφασης της Επιτροπής ή του Δικαστηρίου Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΔΕΚ).				Υπεύθυνη δήλωση Παραρτήματος 7, φορολογική ενημερότητα
29	Ο δικαιούχος τηρεί τη νομοθεσία περί υγιεινής και ασφάλειας των εργαζομένων και πρόληψης επαγγελματικού κινδύνου.				Υπεύθυνη δήλωση Παραρτήματος 7

Η Υπεύθυνη Δήλωση του Παραρτήματος 7 θα πρέπει να είναι με θεώρηση του γνησίου της υπογραφής.

2. ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΕΤΑΣΗ ΤΩΝ ΚΡΙΤΗΡΙΩΝ ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΤΗΤΑΣ ΠΡΑΞΕΩΝ

Κριτήριο 1: Πληρούνται όλες οι γενικές και ειδικές προϋποθέσεις του ΚΑΝ. (ΕΕ) 651/2014 και του εφαρμοζόμενου άρθρου

Ελέγχεται εάν η προτεινόμενη επένδυση πληροί όλες τις γενικές και ειδικές προϋποθέσεις του ΚΑΝ. (ΕΕ) 651/2014 και του εφαρμοζόμενου άρθρου. Συμπληρωματικά, υπενθυμίζεται ότι θα πρέπει να λαμβάνεται υπ' όψη και η αναλυτική Πρόσκληση για την Υποβολή Προτάσεων.

Επίσης, πρέπει να υποβάλλεται και η σχετική Υπεύθυνη Δήλωση του Παραρτήματος 7, σχετικά με την εκπλήρωση των προϋποθέσεων του ΚΑΝ. (ΕΕ) 651/2014.

Κριτήριο 2: Πληρούνται όλες οι προϋποθέσεις του Καν. Ε.Ε. 1407/2013

Ελέγχεται εάν η προτεινόμενη επένδυση πληροί όλες τις προϋποθέσεις του ΚΑΝ. (ΕΕ) 1407/2013. Συμπληρωματικά, υπενθυμίζεται ότι θα πρέπει να λαμβάνεται υπ' όψη και η αναλυτική Πρόσκληση για την Υποβολή Προτάσεων.

Κριτήριο 3: Εμπρόθεσμη ηλεκτρονική υποβολή της αίτησης και αποστολή του αποδεικτικού κατάθεσης και του επισυναπτόμενου υλικού στην ΟΤΔ στην προθεσμία που ορίζεται από την προκήρυξη

Μετά την ηλεκτρονική υποβολή, οι δυνητικοί δικαιούχοι οφείλουν **εντός προθεσμίας δέκα (10) ημερολογιακών ημερών**, να αποστείλουν στην ΟΤΔ αποδεικτικό κατάθεσης της αίτησης στήριξης, όπως παράγεται από το ΠΣΚΕ, μαζί με φυσικό φάκελο ο οποίος θα περιέχει:

1. Την αίτηση στήριξης, έτσι όπως υποβλήθηκε και τυπώθηκε από το ΠΣΚΕ.
2. Όλα τα δικαιολογητικά που δύναται να εκπληρώνουν τα κριτήρια επιλεξιμότητας και επιλογής, όπως αυτά τίθενται στο πλαίσιο της Πρόσκλησης και στον παρόντα Οδηγό.

Εξετάζεται επίσης εάν η Αίτηση Στήριξης και τα Συμπληρωματικά στοιχεία αυτής (Παράρτημα 2) **έχουν συνταχθεί σύμφωνα με το υπόδειγμα της Πρόσκλησης** (αν χρησιμοποιήθηκαν τα τυποποιημένα έντυπα), καθώς και η τυπική πληρότητα της αίτησης στήριξης.

Κατά τη φάση εξέτασης τυχόν συμπληρωματικών στοιχείων – διευκρινίσεων, εξετάζεται αν αυτά υπεβλήθησαν εντός της καθορισμένης προθεσμίας.

Διευκρίνηση:

Συμπληρωματικά στοιχεία είναι αυτά τα οποία, διορθώνουν προφανή σφάλματα της αίτησης ή των δικαιολογητικών που προβλέπονταν στην πρόσκληση, δεν υποβλήθηκαν λόγω παράλειψης του δυνητικού δικαιούχου και εκδόθηκαν πριν την υποβολή της αίτησης στήριξης. Οι **διευκρινίσεις** είναι στοιχεία που ζητούνται με σκοπό την αποσαφήνιση των υποβληθέντων στοιχείων και την καλύτερη κατανόηση του περιεχομένου της αίτησης στήριξης.

Κριτήριο 4: Η πρόταση συνοδεύεται από μελέτη βιωσιμότητας

Εξετάζεται η ορθότητα, πληρότητα και ρεαλιστικότητα της υποβληθείσας μελέτης βιωσιμότητας (Παράρτημα 4) μέσω της οποίας, μεταξύ των άλλων, θα ελέγχεται και η εκπλήρωση των προβλεπομένων

στο Αρθρ. 30 της ΥΑ 13214/30.11.2017: «Πλαίσιο υλοποίησης Υπομέτρου 19.2, του Μέτρου 19, Τοπική Ανάπτυξη με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων, (ΤΑΠΤοΚ) του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020, για παρεμβάσεις Ιδιωτικού χαρακτήρα και λοιπές διατάξεις εφαρμογής των Τοπικών Προγραμμάτων», όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.

Επισημαίνεται ότι η μελέτη βιωσιμότητας υποχρεωτικά συμπληρώνεται και υποβάλλεται σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή (αρχείο excel).

Κριτήριο 5: Η πρόταση συνοδεύεται από αναλυτικό προϋπολογισμό εργασιών σύμφωνα με τα οριζόμενα στο υπόδειγμα της αίτησης στήριξης

Εξετάζεται εάν έχουν συμπληρωθεί τα σχετικά πεδία στην Αίτηση Στήριξης και οι Πίνακες Αναλυτικού Προϋπολογισμού (Παράρτημα 3).

Επισημαίνεται ότι οι Πίνακες Αναλυτικού Προϋπολογισμού υποχρεωτικά συμπληρώνονται και υποβάλλονται σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή (αρχείο excel).

Για τον υπολογισμό του «εύλογου κόστους», ο έλεγχος θα πραγματοποιείται ως εξής:

Κατασκευαστικές εργασίες

Όσον αφορά στις δαπάνες που αφορούν κατασκευαστικές εργασίες, ο έλεγχος θα πραγματοποιείται με βάση τις Τιμές Μονάδας της ΟΤΔ, έτσι όπως αυτές παρουσιάζονται στον «Πίνακα τιμών μονάδας ΟΤΔ για κατασκευαστικές εργασίες» (Παράρτημα 15). Για τις εργασίες για τις οποίες δεν υπάρχουν Τιμές Μονάδας της ΟΤΔ, θα ακολουθούνται τα αναφερόμενα στις «ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ» του σχετικού Πίνακα.

Λοιπές δαπάνες

Ο υποψήφιος προσκομίζει οικονομικές προσφορές. Εφόσον το μοναδιαίο, ανά τεμάχιο, κόστος των δαπανών υπερβαίνει, σε αξία τα 1.000 €, ή τα 5.000 € συνολικού ποσού ανά είδος, απαιτούνται τρεις (3) συγκρίσιμες προσφορές για το εν λόγω τεμάχιο, ενώ σε αντίθετη περίπτωση τουλάχιστον μία (1). Οι συγκρίσιμες προσφορές αφορούν ομοειδή και εφάμιλλα προϊόντα.

Είναι δυνατό να γίνει δεκτή μια προσφορά η οποία δεν είναι η πιο συμφέρουσα οικονομικά, αρκεί ο δικαιούχος να τεκμηριώνει και η ΟΤΔ να αποδέχεται, τη μοναδικότητα ή την υψηλή ποιότητα ή τις ειδικές προδιαγραφές που προσφέρει το προμηθευόμενο προϊόν.

Κριτήριο 6: Αποδεικνύεται η κατοχή ή η χρήση του ακινήτου, στο οποίο προβλέπεται η υλοποίηση της πρότασης (δεν αφορά άυλες ενέργειες)

Σε περίπτωση πράξεων που περιλαμβάνουν επενδύσεις σε νέες ή υφιστάμενες υποδομές, απαιτούνται είτε αποδεικτικά ιδιοκτησίας στο όνομα του δικαιούχου, είτε μακροχρόνια μίσθωση που να καλύπτει χρονική περίοδο τουλάχιστον δεκαπέντε (15) ετών από τη δημοσιοποίηση της σχετικής πρόσκλησης, επί του γηπέδου ή του οικοπέδου ή/και του ακινήτου στο οποίο πραγματοποιούνται οι επενδύσεις. Σε περίπτωση εκσυγχρονισμού χωρίς επέμβαση στον φέροντα οργανισμό του κτιρίου ή σε περίπτωση μικρών προσθηκών που συμπληρώνουν την λειτουργικότητα του κτιρίου οι οποίες σε κάθε περίπτωση αποτελούν λιγότερο από το 10% του αιτούμενου κόστους, εννέα (9) έτη από τη δημοσιοποίηση της σχετικής πρόσκλησης.

Κατά την υποβολή της αίτησης στήριξης στο τοπικό πρόγραμμα, γίνονται δεκτά προσύμφωνα μίσθωσης ή αγοράς γηπέδου ή του οικοπέδου ή/και του ακινήτου (υπό την προϋπόθεση να μην αποτελούν ανάληψη

υποχρέωσης που καθιστά μη αναστρέψιμη την επένδυση έτσι ώστε να πληρείται ο χαρακτήρας κινήτρου στην περίπτωση επενδύσεων που υλοποιούνται βάσει του Καν. ΕΕ 651/2014).

Στην περίπτωση που ο υποψήφιος επενδυτής είναι ο **επικαρπωτής**, ο ψιλός κύριος θα πρέπει να υποβάλλει Υπεύθυνη Δήλωση ότι συμφωνεί και αποδέχεται την προτεινόμενη χρήση του ακινήτου από τον επικαρπωτή. Στην περίπτωση που ο υποψήφιος επενδυτής είναι ο **ψιλός κύριος**, ο επικαρπωτής θα πρέπει να υποβάλλει Υπεύθυνη Δήλωση ότι συμφωνεί και αποδέχεται την προτεινόμενη χρήση του ακινήτου από τον ψιλό κύριο.

Σε περίπτωση **συγκυριότητας** θα πρέπει να υπάρχουν, εκτός από τα δικαιολογητικά συγκυριότητας του ακινήτου και αντίστοιχα **δικαιολογητικά πλήρους χρήσης/κατοχής του ακινήτου** από τον συγκύριο που είναι υποψήφιος δικαιούχος, σύμφωνα με όσα προβλέπονται στις δύο πρώτες παραγράφους ανωτέρω. Ειδικά στην περίπτωση που συγκύριος είναι ανήλικος, θα πρέπει στο φάκελο υποψηφιότητας να υπάρχει δικαστική άδεια στους κηδεμόνες για οποιαδήποτε πράξη μεταβίβασης ή μίσθωσης αφορά το ιδανικό μερίδιο του ανηλίκου.

Στην περίπτωση **υπό σύστασης εταιρειών**, η κατοχή – χρήση του ακινήτου με βάση τα ανωτέρω, θα πρέπει να αποδεικνύεται από έναν τουλάχιστον από τους εταίρους.

Σε κάθε περίπτωση το γήπεδο ή το οικόπεδο ή το ακίνητο θα πρέπει να είναι **ελεύθερο βαρών (απαιτείται η υποβολή πιστοποιητικού βαρών)**, εκτός της περίπτωσης που το βάρος έχει προκύψει από επιχειρηματικό δάνειο για την ίδια φύση επένδυσης ή θα προκύψει από επιχειρηματικό δάνειο για την υλοποίηση της πρότασης ή από δάνειο για την αντιμετώπιση φυσικής καταστροφής, από την οποία επλήγη η επιχείρηση. Στις περιπτώσεις άυλων ενεργειών και προμήθειας εξοπλισμού που δεν απαιτεί την μόνιμη εγκατάστασή του ή ήπιες ενέργειες που δεν συνδέονται μόνιμα και σταθερά με το ακίνητο, δεν απαιτείται ο έλεγχος ύπαρξης βαρών και διεκδικήσεων.

Είναι επιλέξιμη δαπάνη η αγορά οικοδομημένης ή μη οικοδομημένης γης, σε περιπτώσεις πράξεων που περιλαμβάνουν κτιριακές υποδομές, για ποσό που μέχρι το 10 % των συνολικών επιλέξιμων δαπανών της πράξης. Για εγκαταλελειμμένες και πρώην βιομηχανικές εγκαταστάσεις που περιλαμβάνουν κτίρια, το όριο αυτό αυξάνεται στο 15 % (σε περίπτωση χρήσης του Άρθρου 14 του Καν 651/2014 είναι επιλέξιμες μόνο ενεργές επιχειρηματικές εγκαταστάσεις).

Τέλος, εξετάζεται η **υποβολή βεβαίωσης χρήσεων γης** για την προβλεπόμενη θέση εγκατάστασης της επένδυσης (αν απαιτείται από την φύση της πρότασης).

Επισημαίνεται ότι κατά τη διαδικασία υπογραφής των συμβάσεων για τις επιλεχθείσες προτάσεις, θα απαιτηθεί (με ποινή απένταξης) η υποβολή :

- Πιστοποιητικού μεταγραφής,
- Πιστοποιητικού μη διεκδικήσεων,
- Πιστοποιητικού ιδιοκτησίας.

Κριτήριο 7: Η πρόταση είναι σύμφωνη με την περιγραφή, τους όρους και περιορισμούς της προκηρυσσόμενης υποδράσης

Εξετάζεται εάν η πρόταση (Αίτηση Στήριξης, δικαιολογητικά) είναι σύμφωνη με τα περιγραφόμενα που περιλαμβάνονται στην Πρόσκληση, καθώς και στην περιγραφή των Προκηρυσσόμενων Υποδράσεων του Παραρτήματος 10 (ανάλογα με τη σχετιζόμενη εκάστοτε Υποδράση).

Επίσης, επιβεβαιώνεται ότι το φυσικό αντικείμενο της προτεινόμενης πράξης δεν έχει περαιωθεί μέχρι την ημερομηνία υποβολής της αίτησης στήριξης, σύμφωνα με τον Καν 1303/2013, άρθρο 65, παρ.6. Εξετάζεται η συμπλήρωση του σχετικού πεδίου της Υπεύθυνης Δήλωσης (Παράρτημα 7).

Μεταξύ άλλων, θα πρέπει ο συνολικός προτεινόμενος προϋπολογισμός της πρότασης να μην υπερβαίνει το όριο που καθορίζεται στο ΠΑΑ. Ειδικότερα, μέγιστος προϋπολογισμός πράξεων και επιλέξιμος προϋπολογισμός 600.000 € σε περίπτωση μη άυλων πράξεων και 100.000 € σε περίπτωση άυλων πράξεων. Ειδικά για την υποδράση 19.2.1.2 ο μέγιστος προϋπολογισμός της προτεινόμενης πράξης ανέρχεται σε 20.000 €.

Σε περίπτωση χρήσης του Καν. 1407/2013 από τον δικαιούχο, υποχρεωτικά υποβάλλεται η Δήλωση De Minimis (Παράρτημα 6). Η ενίσχυση δεν μπορεί να υπερβαίνει τα 200.000 € Δημόσια Δαπάνη, συναθροίζοντας και τυχόν ενισχύσεις που έχουν ληφθεί ή θα ληφθούν, από άλλα μέτρα από το καθεστώς de minimis, σε οποιαδήποτε περίοδο τριών οικονομικών ετών.

Σε περίπτωση ίδρυσης ξενοδοχειακών καταλυμάτων εντός χαρακτηρισμένων ή διατηρητέων κτισμάτων στο πλαίσιο της υποδράσης 19.2.2.3 απαιτείται η υποβολή βεβαίωσης χαρακτηρισμού/ΦΕΚ από αρμόδια Υπηρεσία.

Επίσης, προκειμένου μία αίτηση να κριθεί παραδεκτή προς στήριξη, θα πρέπει η συνολική τελική βαθμολογία της να μην είναι κατώτερη της **ελάχιστης βαθμολογίας** (τιμή βάσης) της εκάστοτε Υποδράσης, όπως αυτή ορίζεται στο Παράρτημα 10 της Πρόσκλησης.

Τέλος, σημειώνεται ότι για όλες τις Υποδράσεις η ολοκλήρωση του φυσικού και οικονομικού αντικείμενου της πράξης γίνεται **το μέγιστο σε τρία (3) έτη** από τη στιγμή της ένταξής της, και σε κάθε περίπτωση μέχρι τις 30/06/2023.

Κριτήριο 8: Η πρόταση αφορά στην περιοχή εφαρμογής ή υλοποιείται εντός της περιοχής εφαρμογής της προκηρυσσόμενης υποδράσης του τοπικού προγράμματος

Εξετάζεται η σωστή και πλήρης συμπλήρωση των σχετικών πεδίων της Αίτησης στήριξης, το τοπογραφικό διάγραμμα και τα αποδεικτικά κατοχής - χρήσης του ακινήτου.

Κριτήριο 9: Για πρόταση εκσυγχρονισμού (φυσικό αντικείμενο):
α) δεν έχει υπάρξει προηγούμενη ενίσχυση του ίδιου φυσικού αντικείμενου από αναπτυξιακά προγράμματα
ή
β) στην περίπτωση προηγούμενης ενίσχυσης για το ίδιο φυσικό αντικείμενο έχει παρέλθει κατά τη στιγμή υποβολής της αίτησης πενταετία από την απόφαση αποπληρωμής του

Εξετάζεται η συμπλήρωση του σχετικού πεδίου της Υπεύθυνης Δήλωσης (Παράρτημα 7) και των πεδίων της Αίτησης Στήριξης.

Κριτήριο 10: Η πρόταση δεν έχει ενταχθεί / οριστικά υπαχθεί σε άλλο πρόγραμμα / καθεστώς για το ίδιο φυσικό αντικείμενο

Εξετάζεται η συμπλήρωση του σχετικού πεδίου της Υπεύθυνης Δήλωσης (Παράρτημα 7).

Κριτήριο 11: Η πρόταση, εφόσον περιλαμβάνει υποδομές διανυκτέρευσης, πληρεί τους όρους και τις προϋποθέσεις της ΚΥΑ 2986/2-12-2016, όπως ισχύει κάθε φορά

Εξετάζεται η συμμόρφωση ή μη με την ΚΥΑ 2986/2-12-2016, όπως ισχύει κάθε φορά. Η εξέταση γίνεται με βάση την περιγραφή στην Αίτηση Στήριξης, τα υποβληθέντα αρχιτεκτονικά σχέδια, τις σχετικές αδειοδοτήσεις (για υφιστάμενες επιχειρήσεις) και την υποβολή Πίνακα μοριοδότησης (όπου απαιτείται).

Κριτήριο 12: Για τις υποδράσεις της δράσης 19.2.7. «ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕΤΑΞΥ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΩΝ ΠΑΡΑΓΟΝΤΩΝ» απαραίτητη προϋπόθεση αποτελεί η εξασφάλιση τουλάχιστον δύο ενδιαφερομένων φορέων

Εξετάζονται τα σχετικά πεδία της Αίτησης Στήριξης, καθώς και τα υποβληθέντα στοιχεία (Καταστατικό ή σχέδιο καταστατικού ή ιδιωτικό συμφωνητικό σύμπραξης/συνεργασίας) που τεκμηριώνουν τον αριθμό των συνεργαζόμενων μερών που υποβάλλουν Αίτηση στήριξης στο πλαίσιο των υποδράσεων της Δράσης 19.2.7. (19.2.7.2 και 19.2.7.3).

Κριτήριο 13: Η πρόταση (είτε εκσυγχρονισμού είτε ιδρύσεως) αφορά ολοκληρωμένο και λειτουργικό φυσικό αντικείμενο

Εξετάζονται η ορθή και σαφής συμπλήρωση της Αίτησης Στήριξης (περιγραφή, προϋπολογισμός) καθώς και τα υποβληθέντα αρχιτεκτονικά σχέδια.

Επίσης, υποβάλλεται έγκριση περιβαλλοντικών όρων (ή απαλλακτικό αυτής), ανάλογα με τη φύση της πρότασης. Εναλλακτικά, υποβάλλεται Υπεύθυνη Δήλωση (Παράρτημα 7) στην οποία δηλώνεται ότι το συγκεκριμένο δικαιολογητικό θα υποβληθεί :

- επτά (7) ημερολογιακές ημέρες από την δημοσιοποίηση του Πίνακα Αποτελεσμάτων, σε περίπτωση εγκεκριμένης αίτησης ή
- επτά (7) ημερολογιακές ημέρες από την δημοσιοποίηση του Τελικού Πίνακα Κατάταξης, σε περίπτωση εγκεκριμένης αίτησης από τη διαδικασία των ενστάσεων.

Εξετάζεται επίσης, πως η προτεινόμενη πράξη εξασφαλίζει την προσβασιμότητα των ατόμων με αναπηρία (στις περιπτώσεις που απαιτούνται από τη φύση της πράξης). Η θετική απάντηση στο κριτήριο, καλύπτει τις επιχειρήσεις που θα λαμβάνουν μέριμνα για τη διευκόλυνση της πρόσβασης σε αυτές ατόμων με αναπηρία, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 7 του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013, περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και το Ταμείο Συνοχής και την κατάργηση του Καν. (ΕΚ) αριθ. 1083/2006.

Επίσης, για την εξέταση του κριτηρίου θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ο σχετικός οδηγός του ΕΣΠΑ 2014-2020 για την εξειδίκευση του κριτηρίου: «Εξασφάλιση της προσβασιμότητας στα άτομα με αναπηρία» (Παράρτημα 18).

Επιπλέον, σχετικά με την προσβασιμότητα ΑΜΕΑ, συμπληρώνεται το σχετικό πεδίο της Υπεύθυνης Δήλωσης (Παράρτημα 7).

Η εξέταση του κριτηρίου γίνεται με βάση σχετικά στοιχεία/προβλέψεις της μελέτης (π.χ. αρχιτεκτονικά σχέδια), ενώ παράλληλα υποβάλλεται από το δυνητικό δικαιούχο έκθεση τεκμηρίωσης εξασφάλισης της προσβασιμότητας των ατόμων με αναπηρία.

Κριτήριο 14: Στην πρόταση δε δηλώνονται ψευδή και αναληθή στοιχεία

Εξετάζεται η ύπαρξη σχετικής αναφοράς στην Υπεύθυνη Δήλωση (Παράρτημα 7) του υποψήφιου δικαιούχου.

Σε περίπτωση που ο δικαιούχος δηλώνει ψευδή στοιχεία προκειμένου να λάβει ενίσχυση, η αίτηση στήριξης απορρίπτεται στην τρέχουσα πρόκληση και δεν έχει δικαίωμα κατάθεσης αίτησης στήριξης σε προσκλήσεις του τρέχοντος και του επόμενου ημερολογιακού έτους της διαπίστωσης για όλα τα ΤΠ. Για τις ανάγκες της διαδικασίας αυτής, η ΟΤΔ που διαπιστώνει τη δήλωση ψευδών στοιχείων σε μια αίτηση στήριξης, κοινοποιεί τα στοιχεία του δικαιούχου στην ΕΥΕ ΠΑΑ, η οποία με ευθύνη της ενημερώνει όλες τις ΟΤΔ.

Κριτήριο 15: Για υφιστάμενες επιχειρήσεις: να εξασφαλίζεται η νόμιμη λειτουργία τους κατά την αίτηση

Για τις υφιστάμενες επιχειρήσεις που καταθέτουν Αίτηση Στήριξης, εξετάζεται εάν λειτουργούν νόμιμα, γεγονός που θα πρέπει να τεκμηριώνεται με την προσκόμιση π.χ. έναρξης εργασιών (από Δ.Ο.Υ ή εκτύπωση taxisnet), εκτύπωσης taxisnet με υφιστάμενους ΚΑΔ, Άδειας Λειτουργίας ή Σήματος ΕΟΤ (για καταλύματα), τα οποία βρίσκονται σε ισχύ κατά την περίοδο υποβολής της Αίτησης.

Ειδικά για τις περιπτώσεις μετεγκαταστάσεων και συγχωνεύσεων, καθώς και περιπτώσεις εκσυγχρονισμού και επαναλειτουργίας (με την ίδια δραστηριότητα και δυναμικότητα) μονάδων ελαιολιτριβείων που έχουν παύσει τη λειτουργία τους, θα πρέπει να προσκομιστούν δικαιολογητικά που αποδεικνύουν την προηγούμενη λειτουργία και δυναμικότητα των επιχειρήσεων (άδεια λειτουργίας, στοιχεία έναρξης-μεταβολών της επιχείρησης από τη ΔΟΥ, έντυπο Ε3 κλπ.).

Σε περίπτωση που σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, δεν απαιτείται άδεια λειτουργίας, υποβάλλεται Υπεύθυνη Δήλωση του Νόμιμου Εκπροσώπου ότι δεν απαιτείται άδεια λειτουργίας με αναφορά στις σχετικές διατάξεις.

Κριτήριο 16: Να μην συνιστούν προβληματική επιχείρηση κατά τη χορήγηση της ενίσχυσης

Εξετάζεται η ύπαρξη σχετικής αναφοράς στην Υπεύθυνη Δήλωση (Παράρτημα 7) του υποψήφιου δικαιούχου, ότι δεν συνιστά προβληματική επιχείρηση, κατά την χορήγηση της ενίσχυσης καθώς και βάσει των δικαιολογητικών του σημείου Β του Παραρτήματος 12 (ανάλογα με τον τύπο της επιχείρησης).

Όταν χρησιμοποιείται ο Καν. (ΕΕ) 1407/2013 ή ο Καν. (ΕΕ) 1305/2013 ή το άρθρο 22 του Καν. (ΕΕ) 651/2014 το κριτήριο δεν λαμβάνεται υπόψη.

Μία από τις βασικές προϋποθέσεις (άρ.1 παρ. 4γ του Καν.) συμβατότητας με τον Καν. (Ε.Ε.) 651/2014 είναι η μη ενίσχυση προβληματικών επιχειρήσεων. Προκειμένου να διασφαλίζεται η τήρηση του Κανονισμού στο σημείο αυτό πρέπει κατά την φάση της υποβολής να δηλώνεται υπευθύνως από την αιτούμενη την ενίσχυση επιχείρηση (Υπεύθυνη Δήλωση Παραρτήματος 7), ότι η επιχείρηση δεν είναι προβληματική σύμφωνα με τα αναφερθέντα στον ορισμό του άρθρου 2 σημείο 18 του Κανονισμού. Στην συνέχεια και προκειμένου να αξιολογηθεί από την ΟΤΔ εάν μία επιχείρηση είναι προβληματική ή όχι, πρέπει να προσκομίζονται από την αιτούμενη την ενίσχυση επιχείρηση τα δικαιολογητικά του σημείου Β του Παραρτήματος 17 «Ορισμός προβληματικής επιχείρησης», ανάλογα με τη μορφή της επιχείρησης.

Κριτήριο 17: Η μορφή του υποψήφιου είναι σύμφωνη με τα προβλεπόμενα στην ΥΑ 13214/2017, όπως ισχύει κάθε φορά, και στη σχετική πρόσκληση

Εξετάζεται αν οι υποψήφιοι δικαιούχοι εμπίπτουν στις κατηγορίες δικαιούχων έτσι όπως αυτοί παρουσιάζονται στην περιγραφή των υπό-δράσεων του Τοπικού Προγράμματος (Παράρτημα 10).

Επιπλέον για τους δικαιούχους ισχύουν όσα αναφέρονται στο άρθρο 3 της Πρόσκλησης.

Για την εξέταση του κριτηρίου λαμβάνονται υπόψη τα κάτωθι υποβληθέντα δικαιολογητικά:

- η Αίτηση Στήριξης,
- καταστατικό ή σχέδιο καταστατικού,
- Υπεύθυνη Δήλωση ΜΜΕ (Παράρτημα 5),
- πίνακας μετόχων/εταίρων για νομικά πρόσωπα,
- φορολογικά έντυπα και στοιχεία για την τελευταία κλεισμένη διαχειριστική χρήση (εκκαθαριστικό ΔΟΥ, έντυπα Ε1, Ν, Ε3, Ε5, ισολογισμός και αποτελέσματα χρήσης για βιβλία Γ' κατηγορίας, έναρξη-μεταβολές ΔΟΥ/ΚΑΔ). Για επενδυτικά σχέδια **υφιστάμενων επιχειρήσεων του άρθρου 14 του Καν. 651/2014** για τις **τρεις τελευταίες κλεισμένες διαχειριστικές χρήσεις**.
- στοιχεία απασχολούμενου προσωπικού **για την τελευταία κλεισμένη διαχειριστική χρήση** (πίνακας προσωπικού επιθεώρησης εργασίας Έντυπο 4, ΑΠΔ με αποδεικτικό κατάθεσης και ανάλυση)
- σε περίπτωση εταιρειών, υποβάλλεται εκτύπωση από taxinet του νόμιμου εκπροσώπου της εταιρείας ή απόφαση ορισμού νόμιμου εκπροσώπου και απόφαση του αρμοδίου οργάνου του φορέα για υποβολή πρότασης.

Στις περιπτώσεις **συνδεδεμένων ή/και συνεργαζόμενων επιχειρήσεων** θα προσκομίζονται τα φορολογικά στοιχεία και τα κατά περίπτωση απαιτούμενα δικαιολογητικά σχετικά με την εταιρική/μετοχική σύνθεση, νόμιμη εκπροσώπηση και διαχείριση και το σύνολο των εργαζομένων για το σύνολο των επιχειρήσεων που είναι συνεργαζόμενες ή/και συνδεδεμένες με την επιχείρηση που υποβάλλει Αίτηση Στήριξης.

Γενικότερα οι **δικαιούχοι** δύναται να είναι:

α. υφιστάμενες, είτε υπό ίδρυση επιχειρήσεις. Ειδικά για τις υπό ίδρυση ατομικές επιχειρήσεις αρκεί η αίτηση στήριξης, ενώ για τα Νομικά Πρόσωπα απαιτείται η κατάθεση καταστατικού ή σχεδίου καταστατικού συνημμένο στην αίτηση στήριξης καθώς και απόκτηση ΑΦΜ.

β. το νομικό πρόσωπο που έχει συστήσει την ΟΤΔ ή μέλος που την απαρτίζει συμπεριλαμβανομένων και των μελών της ΕΔΠ καθώς επίσης και μέλη του ΔΣ του νομικού προσώπου, σε επίπεδο φορέων. Τα φυσικά πρόσωπα που εκπροσωπούν τους παραπάνω φορείς δεν μπορεί να είναι δικαιούχοι.

γ. εργαζόμενος σε ΝΠΙΔ εφόσον δεν κωλύεται από διατάξεις του καταστατικού του ΝΠΙΔ ή εργαζόμενος σε ΝΠΔΔ και στο Δημόσιο τομέα, που διαθέτει σχετική άδεια από Υπηρεσιακό Συμβούλιο ή άλλο αρμόδιο όργανο, για επιχειρηματική δραστηριότητα.

Επισημαίνεται ότι οι **υπό ίδρυση επιχειρήσεις**:

α) υποβάλλουν αίτηση στήριξης κάνοντας χρήση του προσωπικού ΑΦΜ του Νόμιμου εκπροσώπου,

β) υποχρεούνται μετά την αίτηση στήριξης να αποκτήσουν ΑΦΜ και να προσκομίσουν την έναρξη δραστηριότητας στην ΟΤΔ:

- επτά (7) ημερολογιακές ημέρες από τη δημοσιοποίηση του Πίνακα Αποτελεσμάτων, σε περίπτωση εγκεκριμένης αίτησης ή

- επτά (7) ημερολογιακές ημέρες από τη δημοσιοποίηση του Πίνακα Κατάταξης, σε περίπτωση εγκεκριμένης αίτησης από τη διαδικασία των ενστάσεων.

Οι δικαιούχοι θα πρέπει να δραστηριοποιούνται ή να δραστηριοποιηθούν σε επιλέξιμους τομείς δραστηριότητας (ΚΑΔ), οι οποίοι δεν έρχονται σε αντίθεση με την παρούσα Πρόσκληση.

Δικαιούχοι δεν είναι:

α. εξωχώριες / υπεράκτιες εταιρείες

β. προβληματικές επιχειρήσεις κατά την έννοια των Κοινοτικών Κατευθυντήριων Γραμμών όσον αφορά τις Κρατικές Ενισχύσεις με βάση τον ορισμό της προβληματικής επιχείρησης στον Καν. (ΕΕ) 651/2014 αρ. 2 σημείο 18. Η συγκεκριμένη διάταξη δεν αφορά σε πράξεις που ενισχύονται βάσει των Καν. (ΕΕ) 1305/2013, Καν. (ΕΕ) 1407/2013 και του άρθρου 22 του Καν. (ΕΕ) 651/2014.

γ. φυσικά πρόσωπα:

- του Υπηρεσιακού Πυρήνα της ΟΤΔ.
- στελέχη του φορέα που έχει συστήσει την ΟΤΔ.
- εκπρόσωποι φορέων στην Επιτροπή Διαχείρισης Προγράμματος (ΕΔΠ) και στο Διοικητικό Συμβούλιο του φορέα που έχει συστήσει την ΟΤΔ.

δ. δυνητικοί δικαιούχοι στους οποίους έχουν επιβληθεί πρόστιμα τα οποία έχουν αποκτήσει τελεσίδικη και δεσμευτική ισχύ, για παραβάσεις εργατικής νομοθεσίας και ειδικότερα για παράβαση «υψηλής» ή «πολύ υψηλής» σοβαρότητας (3 πρόστιμα/ 3 έλεγχοι) ή Αδήλωτη εργασία (2 πρόστιμα/ 2 έλεγχοι).

Κριτήριο 18: Στον υποψήφιο μέχρι και το χρόνο υποβολής της πρότασης δεν έχουν επιβληθεί διοικητικές κυρώσεις για παραβίαση Κοινοτικών Κανονισμών ή Εθνικής Νομοθεσίας σε σχέση με την υλοποίηση έργων.

Εξετάζεται η ύπαρξη σχετικής αναφοράς στην Υπεύθυνη Δήλωση (Παράρτημα 7) του υποψήφιου δικαιούχου.

Κριτήριο 19: Στην περίπτωση που ο δικαιούχος είναι Δημόσιος Υπάλληλος ή εργαζόμενος σε ΝΠΔΔ ή ΝΠΙΔ, διαθέτει σχετική άδεια από αρμόδιο Υπηρεσιακό Συμβούλιο ή δεν κωλύεται από διατάξεις του καταστατικού του ΝΠΙΔ

Στην περίπτωση που ο υποψήφιος δικαιούχος είναι Δημόσιος Υπάλληλος θα πρέπει να διαθέτει σχετική άδεια από αρμόδιο Υπηρεσιακό Συμβούλιο. Αντίστοιχα, εάν είναι εργαζόμενος σε ΝΠΔΔ ή ΝΠΙΔ θα πρέπει να μην κωλύεται από διατάξεις του καταστατικού του ΝΠΙΔ. Για την τεκμηρίωση των ανωτέρω θα πρέπει να προσκομίζονται κατά περίπτωση δικαιολογητικά όπως σχετική Υπεύθυνη δήλωση (Παράρτημα 7), Άδεια αρμόδιου οργάνου, Καταστατικό σχετικού οργανισμού.

Το κριτήριο δεν εξετάζεται στην περίπτωση Συνεταιρισμών.

Σε περίπτωση εταιρειών το κριτήριο εξετάζεται για το σύνολο των εταίρων / μετόχων.

Κριτήριο 20: Ο υποψήφιος έχει συμπληρώσει το 18ο έτος της ηλικίας του κατά την υποβολή της πρότασης. Στην περίπτωση προσωπικών εταιρειών, ο περιορισμός ισχύει για όλα τα μέλη τους. Ο περιορισμός δεν ισχύει για τις Ανώνυμες εταιρίες, τις Εταιρίες Περιορισμένης Ευθύνης, ΙΚΕ και τους Συνεταιρισμούς

Η εκπλήρωση του κριτηρίου ελέγχεται από την προσκόμιση Αντίγραφου ταυτότητας ή διαβατηρίου, καθώς και με την προσκόμιση καταστατικού εταιρικού σχήματος.

Κριτήριο 21: Για φυσικά πρόσωπα διασφαλίζεται ότι δεν υπάρχει θέμα πτώχευσης και

Κριτήριο 22: Για νομικά πρόσωπα διασφαλίζεται ότι δεν υπάρχει θέμα λύσης, εκκαθάρισης ή πτώχευσης

Εξετάζεται εάν προσκομίστηκαν τα κατάλληλα δικαιολογητικά που τεκμηριώνουν ότι δεν υπάρχει θέμα πτώχευσης για τα **φυσικά πρόσωπα** με την ύπαρξη σχετικής αναφοράς στην Υπεύθυνη Δήλωση (Παράρτημα 7) και Βεβαίωσης από αρμόδια Διοικητική ή Δικαστική αρχή τελευταίου εξαμήνου κατά την ένταξη της πράξης.

Αντίστοιχα, για τα **νομικά πρόσωπα**, θα πρέπει να προσκομίζονται δικαιολογητικά που τεκμηριώνουν ότι δεν υπάρχει θέμα λύσης, εκκαθάρισης ή πτώχευσης με την ύπαρξη σχετικής αναφοράς στην Υπεύθυνη Δήλωση (Παράρτημα 7) και Βεβαίωσης από αρμόδια Διοικητική ή Δικαστική αρχή κατά την ένταξη της πράξης.

Κριτήριο 23: Δεν έχουν υποβληθεί περισσότερες από μία αιτήσεις στήριξης ανά ΑΦΜ στα πλαίσια της ίδιας Υποδράσης ανά ΤΠ για όλη την περίοδο 2014 2020.

Η εκπλήρωση του κριτηρίου ελέγχεται από τη συνεκτίμηση σχετικής Υπεύθυνης δήλωσης (Παράρτημα 7) και του αρχείου της ΟΤΔ. Η επιβεβαίωση της εκπλήρωσης του κριτηρίου γίνεται με μονογραφή του Συντονιστή στην πρώτη σελίδα της αίτησης.

Επιτρέπεται η συμμετοχή φυσικού ή νομικού προσώπου σε περισσότερες από μια αιτήσεις στήριξης στα πλαίσια της ίδιας Υποδράσης ανά ΤΠ, εφόσον τα ποσοστά συμμετοχής του στα Νομικά Πρόσωπα που καταθέτουν τις αιτήσεις στήριξης, δεν υπερβαίνουν αθροιστικά το 100% για όλη την περίοδο 2014 - 2020.

Δεν θεωρείται διαφορετική Υποδράση, η διαφοροποίηση μεταξύ Οριζόντιας εφαρμογής μιας Υποδράσης και εφαρμογής σε εξειδικευμένους τομείς, περιοχές ή δικαιούχους στο ίδιο ΤΠ εφόσον το περιεχόμενο της Υποδράσης είναι το ίδιο (Άρθρο 3 ΚΥΑ 2635/13-09-2017 (ΦΕΚ 3313/Β/20-09-2017)).

Σε περίπτωση Συνεταιρισμών, το κριτήριο εξετάζεται σε επίπεδο φορέα.

Κριτήριο 24: Ο υποψήφιος δεν είναι (ή και δεν ήταν κατά τη δημοσίευση της πρόσκλησης) μέλος του Υπηρεσιακού Πυρήνα της ΟΤΔ, στέλεχος του φορέα που έχει συστήσει την ΟΤΔ, εκπρόσωπος φορέων στην Επιτροπή Διαχείρισης Προγράμματος (ΕΔΠ) ή μέλος του Δ.Σ. του φορέα που έχει συστήσει την ΟΤΔ

Εξετάζεται η ύπαρξη σχετικής αναφοράς στην Υπεύθυνη Δήλωση (Παράρτημα 7) του υποψήφιου δικαιούχου. Η επιβεβαίωση της εκπλήρωσης του κριτηρίου γίνεται με μονογραφή του Συντονιστή στην πρώτη σελίδα της αίτησης.

Κριτήριο 25: Ο υποψήφιος δεν αποτελεί εξωχώρια / υπεράκτια εταιρεία

Εξετάζεται η ύπαρξη σχετικής αναφοράς στην Υπεύθυνη Δήλωση (Παράρτημα 7) του υποψήφιου δικαιούχου.

Κριτήριο 26: Ο υποψήφιος αποδεικνύει την ύπαρξη ίδιας συμμετοχής σύμφωνα με το χρηματοδοτικό σχήμα. Η ιδιωτική συμμετοχή του δικαιούχου, μπορεί να προέρχεται από ίδια κεφάλαια ή τραπεζικό δανεισμό ή/και συνδυασμό τους. Η απόδειξη της ιδιωτικής συμμετοχής δύναται να τεκμηριώνεται, είτε με Υπεύθυνη δήλωση του δικαιούχου, είτε με σχετικό τραπεζικό έγγραφο

Η ιδιωτική συμμετοχή του δικαιούχου, σε ότι αφορά την πράξη, μπορεί να προέρχεται από ίδια κεφάλαια ή τραπεζικό δανεισμό ή/και συνδυασμό τους. Η απόδειξη της ιδιωτικής συμμετοχής δύναται να τεκμηριώνεται, είτε με Υπεύθυνη δήλωση του δικαιούχου (Παράρτημα 7), είτε με σχετικό τραπεζικό έγγραφο, είτε με την κατοχή άλλου άμεσα ρευστοποιήσιμου τίτλου όπως μετοχές και ομόλογα.

Ειδικά για τις πράξεις που ενισχύονται μέσω του άρθρου 14 του Καν. (ΕΕ) 651/2014 της Επιτροπής, η ιδιωτική συμμετοχή του δικαιούχου της ενίσχυσης πρέπει να ανέρχεται σε τουλάχιστον 25% των επιλέξιμων δαπανών, είτε μέσω ιδίων πόρων είτε μέσω εξωτερικής χρηματοδότησης και ειδικότερα μέσω εγκεκριμένου τραπεζικού δανεισμού (η έγκριση του δανείου προαπαιτείται της έκδοσης της απόφασης ένταξης της πράξης) και με μορφή που δεν ενέχει στοιχεία κρατικής ενίσχυσης. Όταν γίνεται χρήση Υπεύθυνης Δήλωσης περί ιδίων πόρων, θα πρέπει να αναγράφεται ότι σε περίπτωση δανεισμού, που θα ανέρχεται στο ως άνω ποσοστό, το δάνειο θα είναι ελεύθερο από κάθε είδους κρατική ενίσχυση, συμπεριλαμβανομένων τυχόν εγγυήσεων ή επιδοτήσεων επιτοκίου, ή δανείου με ευνοϊκότερους όρους χορήγησης μέσω κάθε είδους χρηματοδοτικών εργαλείων (Υπεύθυνη Δήλωση Παραρτήματος 7).

Όλα τα τραπεζικά έγγραφα και λοιπά δικαιολογητικά πρέπει να έχουν ημερομηνία έκδοσης μεταγενέστερη της δημοσίευσης της Πρόσκλησης.

Σε περίπτωση υπό ίδρυση νομικών προσώπων όλα τα παραπάνω εξετάζονται σε επίπεδο εταιρών.

Επισημαίνεται ότι σε περίπτωση που η κάλυψη της Ιδιωτικής συμμετοχής αποτελεί βαθμολογούμενο κριτήριο, η προσκόμιση Υπεύθυνης Δήλωσης του Ν. 1599/1986 (Παράρτημα 7), με θεώρηση γνησίου υπογραφής, βαθμολογείται με μηδέν (0).

Κριτήριο 27: Στο δικαιούχο δεν έχουν επιβληθεί πρόστιμα τα οποία έχουν αποκτήσει τελεσίδικη και δεσμευτική ισχύ, για παραβάσεις εργατικής νομοθεσίας και ειδικότερα για: Παράβαση «υψηλής» ή «πολύ υψηλής» σοβαρότητας (3 πρόστιμα/ 3 έλεγχοι) ή Αδήλωτη εργασία (2 πρόστιμα/ 2 έλεγχοι)

Εξετάζεται η ύπαρξη σχετικής αναφοράς στην Υπεύθυνη Δήλωση (Παράρτημα 7) του υποψήφιου δικαιούχου.

Κριτήριο 28: Δεν εκκρεμεί για τον δικαιούχο εντολή ανάκτησης εκδοθείσα βάσει προηγούμενης απόφασης της Επιτροπής ή του Δικαστηρίου Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΔΕΚ)

Όσον αφορά τον έλεγχο της πλήρωσης της προϋπόθεσης του σημείου του αρ. 1 παρ. 4α του Καν. 651/2014, σύμφωνα με το οποίο δεν δύναται να ενισχυθεί επιχείρηση κατά της οποίας εκκρεμεί διαταγή ανάκτησης κατόπιν προηγούμενης αποφάσεως της Επιτροπής, η ΟΤΔ θα το αξιολογεί:

- Με την προσκόμιση φορολογικής ενημερότητας και την αξιολόγηση των διαθέσιμων πληροφοριών του συστήματος TAXIS, δεδομένου ότι τα ποσά προς ανάκτηση που δεν έχουν καταβληθεί, εμφανίζονται στις βεβαιωμένες οφειλές των επιχειρήσεων και δεν δύναται να υπαχθούν σε ρύθμιση καταβολής.

- Με την προσκόμιση Υπεύθυνης Δήλωσης των δικαιούχων των ενισχύσεων, όπου θα εξετάζεται η ύπαρξη σχετικής αναφοράς στην Υπεύθυνη Δήλωση του υποψήφιου δικαιούχου (Παράρτημα 7).

Κριτήριο 29: Ο δικαιούχος τηρεί τη νομοθεσία περί υγιεινής και ασφάλειας των εργαζομένων και πρόληψης επαγγελματικού κινδύνου

Όσον αφορά τον έλεγχο της πλήρωσης της προϋπόθεσης του άρθρου 40 του σημείου 3 του Ν. 4488/17, σύμφωνα με το οποίο πρέπει να τηρούνται οι διατάξεις της νομοθεσίας περί υγείας και ασφάλειας των εργαζομένων και πρόληψης του επαγγελματικού κινδύνου, η ΟΤΔ θα το αξιολογεί με την ύπαρξη σχετικής αναφοράς σε Υπεύθυνη Δήλωση του υποψήφιου δικαιούχου (Παράρτημα 7) (Ν. 1599/1986, όπως ισχύει, με θεώρηση γνησίου υπογραφής).

3. ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΥΠΟΔΡΑΣΕΩΝ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Στον ακόλουθο Πίνακα εμφανίζονται τα κριτήρια επιλογής, ο τρόπος βαθμολόγησης και τα απαιτούμενα δικαιολογητικά τεκμηρίωσης, για το σύνολο των προκηρυσσόμενων Υποδράσεων. Τα κριτήρια επιλογής διαφοροποιούνται ανάλογα με την Υποδράση. Τα κριτήρια επιλογής που αφορούν την κάθε Υποδράση ξεχωριστά, εμφανίζονται και στο **Παράρτημα 10 «Περιεχόμενο Προκηρυσσόμενων Υποδράσεων»** της Πρόσκλησης.

A/A	ΚΡΙΤΗΡΙΟ	ΥΠΟΔΡΑΣΕΙΣ ΠΟΥ ΑΦΟΡΑ	ΑΝΑΛΥΣΗ	ΒΑΘΜΟ ΛΟΓΙΑ	ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ
1	Προτεραιότητες υποδράσης	19.2.1.2 19.2.2.2 19.2.2.3 19.2.2.4 19.2.2.5 19.2.2.6	Ναι	100	Αίτηση Στήριξης
		19.2.3.1 19.2.3.3 19.2.3.4 19.2.3.5	Όχι	0	
2	Ο δικαιούχος είναι κατά κύριο επάγγελμα αγρότης ή εταιρικό σχήμα αγροτών	19.2.2.2 19.2.3.1	Ναι	100	Βεβαίωση εγγραφής στο Μητρώο Αγροτών και Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων (ΜΑΑΕ), Ε1 και εκκαθαριστικό ή καταστατικό εταιρικού σχήματος και Ε3 (για νομικό πρόσωπο)
			Όχι	0	
3	Πρώθηση νεανικής επιχειρηματικότητας	19.2.2.2 19.2.2.3 19.2.2.4 19.2.2.5 19.2.2.6 19.2.3.1 19.2.3.3 19.2.3.4 19.2.3.5	Ο δικαιούχος της επένδυσης είναι νέος ≤ 35 ετών (φυσικό πρόσωπο) ή εταιρεία οι μέτοχοι της οποίας είναι στο σύνολο τους νέοι ≤ 35 ετών	100	Φωτοτυπία ταυτότητας ή διαβατηρίου, καταστατικό (ή σχέδιο καταστατικού) εταιρικού σχήματος
			Ο δικαιούχος είναι νομικό πρόσωπο και το μετοχικό/εταιρικό του κεφάλαιο το κατέχουν σε ποσοστό μεγαλύτερο ή ίσο 50% νέοι ≤ 35 ετών	50	
4	Πρώθηση γυναικείας επιχειρηματικότητας	19.2.2.2 19.2.2.3 19.2.2.4 19.2.2.5 19.2.2.6 19.2.3.3 19.2.3.4 19.2.3.5	Ο δικαιούχος της επένδυσης είναι γυναίκα (φυσικό πρόσωπο) ή εταιρεία οι μέτοχοι της οποίας είναι στο σύνολο τους είναι γυναίκες	100	Φωτοτυπία ταυτότητας ή διαβατηρίου, καταστατικό (ή σχέδιο καταστατικού) εταιρικού σχήματος
			Ο δικαιούχος είναι νομικό πρόσωπο και το μετοχικό/εταιρικό του κεφάλαιο το κατέχουν σε ποσοστό μεγαλύτερο ή ίσο 50% γυναίκες	50	
5	Πρώθηση επιχειρηματικότητας ανέργων	19.2.3.4 19.2.3.5	άνεργοι πάνω από 3 χρόνια	100	Βεβαίωση ΟΑΕΔ
			άνεργοι έως 3 χρόνια	50	
6	Πρώθηση επιχειρηματικότητας	19.2.2.4 19.2.2.5	Ναι	100	Αίτησης Στήριξης, καταστατικό (ή σχέδιο

	συλλογικών φορέων (Συνεταιρισμοί, ΚοινΣΕΠ, κ.ά.).	19.2.3.4 19.2.3.5	Όχι	0	καταστατικού) φορέα
7	Τίτλοι Σπουδών σχετικοί με τη φύση της πρότασης	19.2.2.3 19.2.2.4 19.2.2.5 19.2.2.6 19.2.3.3 19.2.3.4 19.2.3.5	Τίτλος σπουδών ΑΕΙ / ΤΕΙ	100	Πτυχίο ή Βεβαίωση σπουδών ή Βεβαίωση Επαγγελματικής Κατάρτισης
			Πτυχίο ΙΕΚ ή ΕΠΑΣ σχετικό με τη φύση της πρότασης ή επαγγελματική κατάρτιση τουλάχιστον 200 ωρών σχετική με το αντικείμενο της πρότασης	50	
			Καμία εκ των παραπάνω εκπαίδευση	0	
8	Επαγγελματική εμπειρία (Προηγούμενη αποδεδειγμένη απασχόληση σε αντικείμενο σχετικό με τη φύση της πρότασης)	19.2.1.2 19.2.2.3 19.2.2.4 19.2.2.5 19.2.3.3 19.2.3.4 19.2.3.5	(κάθε έτος επαγγελματικής εμπειρίας βαθμολογείται με 20 μονάδες - μέγιστο τα 5 έτη)	0 - 100	Έναρξη με σχετικό ΚΑΔ από Δ.Ο.Υ., βεβαίωση εργοδότη/φορέα, ένσημα ή/και βεβαιώσεις ασφαλιστικού φορέα
9	Συμμετοχή συλλογικών ή ερευνητικών φορέων στη συνεργασία	19.2.7.2	Συμμετοχή ερευνητικού φορέα	100	Αίτηση Στήριξης, καταστατικό (ή σχέδιο καταστατικού) φορέα ή ιδιωτικό συμφωνητικό σύμπραξης /συνεργασίας
			Συμμετοχή συλλογικού ή συνεργατικού φορέα	50	
			Κανένα από τα παραπάνω	0	
10	Αξιολόγηση συνεργατικού σχηματισμού	19.2.7.2 19.2.7.3	(για κάθε μέλος δίδονται 10 βαθμοί - μέγιστος αριθμός βαθμολογούμενων μελών 10)	0-100	Αίτηση Στήριξης, καταστατικό (ή σχέδιο καταστατικού) φορέα ή ιδιωτικό συμφωνητικό σύμπραξης /συνεργασίας
11	Εμπειρία του υπευθύνου στην εκτέλεση και συντονισμό έργου συνεργασίας (ο υπεύθυνος έχει συμμετάσχει τουλάχιστον σε ένα έργο συνεργασίας)	19.2.7.2 19.2.7.3	Ναι	100	Αίτηση Στήριξης, Καταστατικό (ή σχέδιο καταστατικού) φορέα ή ιδιωτικό συμφωνητικό σύμπραξης /συνεργασίας, βιογραφικό σημείωμα, αποδεικτικά τεκμηρίωσης της σχετικής εμπειρίας του υπευθύνου
			Όχι	0	
12	Ικανότητα, εμπειρία και αξιοπιστία των μελών του δικτύου	19.2.7.2 19.2.7.3	Ποσοστό $\geq 50\%$ των μελών της συνεργασίας έχει συμμετάσχει σε άλλο σχήμα συνεργασίας	100	Αίτηση Στήριξης, Καταστατικό (ή σχέδιο καταστατικού) φορέα ή ιδιωτικό συμφωνητικό σύμπραξης /συνεργασίας, βιογραφικά σημειώματα, αποδεικτικά συμμετοχής σε παλιότερα σχήματα συνεργασίας
			Ποσοστό $< 50\%$ των μελών της συνεργασίας έχει συμμετάσχει σε άλλο σχήμα συνεργασίας	0	
13	Είδος επιχείρησης (σύμφωνα με τη σύσταση της Επιτροπής 2003/361/ΕΚ)	19.2.2.2 19.2.2.3 19.2.2.4 19.2.2.5 19.2.3.1 19.2.3.3 19.2.3.4	Πολύ μικρές επιχειρήσεις	100	Δήλωση για την ιδιότητα ΜΜΕ (Παράρτημα 5) και σχετικά στοιχεία τεκμηρίωσης
			Μικρές επιχειρήσεις	50	
			Μεσαίες επιχειρήσεις	0	

		19.2.3.5			
14	Παραγωγή προϊόντων ποιότητας βάσει προτύπου (Βιολογικά κλπ.)	19.2.2.2 19.2.2.6 19.2.3.1	Παραγωγή σε ποσοστό $\geq 30\%$	100	Αίτησης Στήριξης, βεβαιώσεις, συμβάσεις, πιστοποιητικά αρμοδίων φορέων, συμβάσεις με παραγωγούς κλπ.
			$10\% \leq$ Παραγωγή σε ποσοστό $< 30\%$	60	
			Παραγωγή σε ποσοστό $< 10\%$	30	
15	Επεξεργασία πρώτων υλών παραγόμενων με μεθόδους βάσει προτύπων	19.2.2.2 19.2.2.6 19.2.3.1	Πρώτη ύλη σε ποσοστό $\geq 30\%$	100	Αίτησης Στήριξης, βεβαιώσεις, συμβάσεις, πιστοποιητικά αρμοδίων φορέων, συμβάσεις με παραγωγούς κλπ.
			$10\% \leq$ πρώτη ύλη σε ποσοστό $< 30\%$	60	
			Πρώτη ύλη σε ποσοστό $< 10\%$	30	
16	Ποσοστό δαπανών σχετικών με την εξοικονόμηση ενέργειας	19.2.2.2 19.2.2.3 19.2.2.4 19.2.3.1 19.2.3.3 19.2.3.4	Ποσοστό μεγαλύτερο ή ίσο με 20%	100	Αίτηση Στήριξης/Επιλέξιμες δαπάνες
			$10\% \leq$ Ποσοστό $< 20\%$	60	
			$5\% \leq$ Ποσοστό $< 10\%$	30	
17	Ποσοστό δαπανών σχετικών με τη χρήση – εγκατάσταση – εφαρμογή συστήματος εξοικονόμησης ύδατος	19.2.2.2 19.2.2.3 19.2.2.4 19.2.3.1 19.2.3.3 19.2.3.4	Ποσοστό μεγαλύτερο ή ίσο με 20%	100	Αίτηση Στήριξης/Επιλέξιμες δαπάνες
			$10\% \leq$ Ποσοστό $< 20\%$	60	
			$5\% \leq$ Ποσοστό $< 10\%$	30	
18	Προστασία περιβάλλοντος	19.2.2.5 19.2.2.6 19.2.3.5	Ποσοστό δαπανών σχετικών με την προστασία του περιβάλλοντος μεγαλύτερο ή ίσο του 5%	100	Αίτηση Στήριξης/Επιλέξιμες δαπάνες
			Ποσοστό δαπανών σχετικών με την προστασία του περιβάλλοντος μικρότερο του 5%	0	
19	Καινοτόμος χαρακτήρας της πρότασης/ Χρήση καινοτομίας και νέων τεχνολογιών (μονάδες μεταποίησης και βιοτεχνικές μονάδες)	19.2.2.2 19.2.2.4 19.2.3.1 19.2.3.4	Το προϊόν χαρακτηρίζεται ως καινοτόμο	100	Αίτηση Στήριξης
			Η παραγωγική διαδικασία στο σύνολό της χαρακτηρίζεται ως νέα ή προηγμένη, ή αφορά σε χρήση συστημάτων αυτοματισμού-ελέγχου-καταγραφής δεδομένων στην παραγωγική διαδικασία	75	
			Η συσκευασία και η παρουσίαση των προϊόντων είναι νέα ή προηγμένη ή γίνεται εισαγωγή μιας σημαντικά βελτιωμένης διαδικασίας παραγωγής για τη συγκεκριμένη επιχείρηση, το αποτέλεσμα της οποίας είναι σημαντικό σε σχέση με τον όγκο παραγωγής της, την ποιότητα των προϊόντων ή το κόστος παραγωγής της	50	

20	Καινοτόμος χαρακτήρας της πρότασης/ Χρήση καινοτομίας και νέων τεχνολογιών (τουρισμός / υπηρεσίες)	19.2.2.3 19.2.2.5 19.2.3.3 19.2.3.5	Οργανωτική καινοτομία / καινοτομία στο προϊόν ή στην διαχείριση και λειτουργία	100	Αίτηση Στήριξης
21	Ετοιμότητα έναρξης υλοποίησης της πρότασης	19.2.2.2 19.2.2.3 19.2.2.4 19.2.2.5 19.2.2.6 19.2.3.1 19.2.3.3 19.2.3.4 19.2.3.5	Εξασφάλιση του συνόλου των απαιτούμενων γνωμοδοτήσεων/ εγκρίσεων/ αδειών	100	Αίτηση Στήριξης, Άδεια Λειτουργίας, Άδεια Εγκατάστασης, Άδεια Δόμησης, Επιμέρους Άδειες/εγκρίσεις, Αιτήσεις για την έκδοση των προηγούμενων.
			Εξασφάλιση μέρους των απαιτούμενων γνωμοδοτήσεων/ εγκρίσεων/ αδειών	60	
			Υποβολή αιτήσεων στις αρμόδιες αρχές για απαραίτητες γνωμοδοτήσεις/ εγκρίσεις/ άδειες.	30	
22	Σύσταση Φορέα	19.2.7.2 19.2.7.3	Έχει συσταθεί ο φορέας υλοποίησης της επένδυσης (εταιρεία, νομικό πρόσωπο κλπ.) ή δεν απαιτείται σύσταση φορέα	100	Έναρξη στη Δ.Ο.Υ., καταστατικό
			Δεν έχει συσταθεί ο φορέας που απαιτείται	0	
23	Εφαρμογή συστημάτων διαχείρισης και ποιοτικών σημάτων	19.2.2.2 19.2.2.3 19.2.2.4 19.2.2.5 19.2.3.1 19.2.3.3 19.2.3.4 19.2.3.5	Εφαρμογή συστημάτων διαχείρισης και ποιοτικών σημάτων / προτύπων	100	Αίτηση Στήριξης, σχετικές προσφορές/δαπάνες
24	Σαφήνεια και πληρότητα της πρότασης	Όλες οι υποδράσεις	Σαφήνεια του περιεχομένου της πρότασης και πληρότητα ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά	100	Αίτηση Στήριξης και προσκομισθέντα δικαιολογητικά
			Ασαφής περιγραφή της πρότασης αλλά πληρότητα ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά	50	
			Ασαφής περιγραφή της πρότασης και ελλείψεις ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά	0	
25	Ρεαλιστικότητα χρονοδιαγράμματος υλοποίησης επένδυσης	Όλες οι υποδράσεις	Χρονοδιάγραμμα σύμφωνο με το είδος και το μέγεθος του έργου	50	Αίτηση Στήριξης και Πίνακες Αναλυτικού Προϋπολογισμού
			Ορθολογικός προσδιορισμός των επιμέρους φάσεων υλοποίησης του έργου	50	
26	Ρεαλιστικότητα και αξιοπιστία του κόστους	19.2.3.1 19.2.7.2 19.2.7.3	100*(αιτούμενο-εγκεκριμένο)/εγκεκριμένο ≤ 5	100	Αίτηση Στήριξης, προμετρήσεις, προσφορές
			5 < 100*(αιτούμενο-	60	

			εγκεκριμένο)/εγκεκριμένο ≤ 10		
			10 < 100*(αιτούμενο-εγκεκριμένο)/εγκεκριμένο ≤ 30	30	
			100*(αιτούμενο -εγκεκριμένο)/εγκεκριμένο > 30	0	
27	Παροχή συμπληρωματικών υπηρεσιών / προϊόντων	19.2.2.3 19.2.2.6 19.2.3.3	Δυνατότητα παροχής συμπληρωματικών υπηρεσιών και δραστηριοτήτων σε σχέση με την κύρια δραστηριότητα	100	Αίτηση Στήριξης, Πίνακες Αναλυτικού Προϋπολογισμού, ΚΑΔ επιχείρησης
28	Χωροθέτηση της πράξης (σύμφωνα με την Οδηγία (ΕΟΚ) 75/268)	19.2.2.6	Ορεινή	100	Αίτηση Στήριξης, αποδεικτικά κατοχής - χρήσης
			Μειονεκτική	50	
			Λοιπές περιοχές	0	
29	Σχετική εμπειρία παρόχου στην επαγγελματική κατάρτιση	19.2.1.2	Ναι	100	Αίτηση Στήριξης, βεβαίωση αρμόδιου εργοδότη/φορέα, έναρξη ΔΟΥ/ΚΑΔ παρόχου, λοιπά στοιχεία που τεκμηριώνουν την εμπειρία του παρόχου
			Όχι	0	
30	Διαθεσιμότητα υλικοτεχνικής υποδομής	19.2.1.2	Διαθέτει πιστοποιημένες δομές μεταφοράς γνώσης από ΕΟΠΠΕΠ	100	Αίτηση Στήριξης, αποδεικτικά κατοχής ή χρήσης, σχετικό πιστοποιητικό ΕΟΠΠΕΠ, φωτογραφική τεκμηρίωση
			Διαθέτει πρόσβαση σε πιστοποιημένες δομές	50	
			Κανένα από τα παραπάνω	0	
31	Διαθεσιμότητα εκπαιδευτικού προσωπικού	19.2.1.2	Ναι	100	Αίτηση Στήριξης, Ιδιωτικά Συμφωνητικά συνεργασίας ή προσύμφωνα, Υπεύθυνες Δηλώσεις, Συμβάσεις
			Όχι	0	
32	Ωφελούμενοι προγράμματος κατάρτισης	19.2.1.2	Ναι	100	Αίτηση Στήριξης
			Όχι	0	
33	Πρόβλεψη ενεργειών δράσεων προβολής	19.2.7.3	Ναι	100	Αίτηση Στήριξης, σχετικές προσφορές/δαπάνες
			Όχι	0	

4. ΔΙΕΥΚΡΙΝΗΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΚΡΙΤΗΡΙΩΝ ΕΠΙΛΟΓΗΣ

1. Προτεραιότητες υπο-δράσης

Η σχετική βαθμολογία δίνεται σε αιτήσεις το περιεχόμενο των οποίων εμπίπτει στις προτεραιότητες της υπο-δράσης στην οποία υποβάλλονται. Οι προτεραιότητες διαφοροποιούνται ανάλογα με την Υποδράση και έχουν ως κάτωθι:

- **Υποδράση 19.2.1.2**

α) Προγράμματα κατάρτισης που αφορούν στην εκπαίδευση για τη διαφοροποίηση/συμπλήρωση του αγροτικού εισοδήματος, όπως στον αγροτουρισμό, στη μεταποίηση/οικοτεχνία, στην τεχνολογία γεωργικών τροφίμων, στα πολυλειτουργικά αγροκτήματα, σε μεθόδους συσκευασίας και εμπορίας γεωργικών προϊόντων, στις βραχείες αλυσίδες εφοδιασμού, στην ανάπτυξη συνεργατισμού κλπ.

β) Προγράμματα κατάρτισης που αφορούν στη βελτίωση της ποιότητας των παρεχόμενων τουριστικών υπηρεσιών και κατά συνέπεια στην ενίσχυση του τουριστικού προϊόντος της περιοχής παρέμβασης, όπως: α) εκπαίδευση στον κλάδο της εστίασης (υποδοχή, χρήση τοπικών προϊόντων και συνταγών-τοπική γαστρονομία, ανάπτυξη οινικής κουλτούρας κλπ.) και β) εκπαίδευση στον κλάδο του τουρισμού-διανυκτέρευσης (νέες τεχνολογίες και τουριστικές υπηρεσίες-παροχές, μέθοδοι προώθησης, χρήση τοπικών προϊόντων, στρατηγικές συνεργασίες, δίκτυα κλπ.)

- **Υποδράση 19.2.2.2**

Επενδύσεις που αφορούν σε προϊόντα του αγροδιατροφικού τομέα (τροφήμα - ποτοποιία).

- **Υποδράση 19.2.2.3**

Οι κάτωθι επενδύσεις:

A. Κύρια ξενοδοχειακά καταλύματα (Ξενοδοχεία, οργανωμένες τουριστικές κατασκηνώσεις-camping):

Εκσυγχρονισμός ή/και επέκταση υφιστάμενων επιχειρήσεων διανυκτέρευσης, που οδηγεί **υποχρεωτικά σε ανώτερη κατηγορία** και μετά την ολοκλήρωση της επένδυσης το σύνολο του τουριστικού καταλύματος (αρχικό κατάλυμα συν επέκταση) ανήκει στις λειτουργικές μορφές και κατηγορίες του άρθρου 2 της ΚΥΑ 2986/25-11-2016 (ΦΕΚ 3885/Β/2-12-2016).

B. Μη κύρια τουριστικά καταλύματα

α. Ενοικιαζόμενα επιπλωμένα δωμάτια – διαμερίσματα:

Εκσυγχρονισμός ή/και επέκταση υφιστάμενων επιχειρήσεων διανυκτέρευσης, που οδηγεί **υποχρεωτικά σε ανώτερη κατηγορία** και μετά την ολοκλήρωση της επένδυσης το σύνολο του τουριστικού καταλύματος (αρχικό κατάλυμα συν επέκταση) ανήκει στις λειτουργικές μορφές και κατηγορίες του άρθρου 2 της ΚΥΑ 2986/25-11-2016 (ΦΕΚ 3885/Β/2-12-2016).

β. Αυτοεξυπηρετούμενα καταλύματα – Τουριστικές επιπλωμένες κατοικίες:

Εκσυγχρονισμός ή/και επέκταση υφιστάμενων επιχειρήσεων διανυκτέρευσης, **εφόσον** μετά την ολοκλήρωση της επένδυσης το σύνολο του τουριστικού καταλύματος (αρχικό κατάλυμα συν επέκταση) ανήκει στα **κύρια ξενοδοχειακά καταλύματα** του άρθρου 2 της ΚΥΑ 2986/25-11-2016 (ΦΕΚ 3885/Β/2-12-2016).

Γ. Ξενοδοχειακά καταλύματα εντός παραδοσιακών ή διατηρητέων κτισμάτων:

Ίδρυση ή εκσυγχρονισμός ξενοδοχειακών καταλυμάτων εντός παραδοσιακών ή διατηρητέων κτισμάτων, σύμφωνα με την ΚΥΑ 2986/25-11-2016 (ΦΕΚ 3885/Β/2-12-2016).

- **Υποδράση 19.2.2.4**

Βιοτεχνικές μονάδες εκτός του αγροδιατροφικού τομέα.

- **Υποδράση 19.2.2.5**

Επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών στις ορεινές Τοπικές/Δημοτικές Κοινότητες της περιοχής παρέμβασης.

- **Υποδράση 19.2.2.6**

Επενδύσεις που περιλαμβάνουν οικοτεχνική μονάδα.

- **Υποδράση 19.2.3.1**

Οι κάτωθι κλάδοι ανά περιοχή:

Οίνος-ξύδι-σταφίδα στο Δήμο Αιγιάλειας και τη Δ.Ε. Ωλενίας, ελαιόλαδο στις παράκτιες Δ.Ε., πατάτα και κηπευτικά στο Δήμο Δυτικής Αχαΐας, εσπεριδοειδή στο Δήμο Αιγιάλειας και τη Δ.Ε. Δύμης, δημητριακά στις ορεινές και μειονεκτικές περιοχές, γαλακτοκομικά στις Δ.Ε. Καλαβρύτων, Τριταίας, Φαρρών, Λαρισσού και Μόβρης, μελισσοκομία στις Δ.Ε. Αιγίου, Καλαβρύτων και Κλειτορίας.

- **Υποδράση 19.2.3.3**

Οι κάτωθι επενδύσεις:

α. Υποδομές διανυκτέρευσης:

Επενδυτικά σχέδια που οδηγούν σε ανώτερη κατηγορία καταλύματος, καθώς και ξενοδοχειακά καταλύματα εντός χαρακτηρισμένων παραδοσιακών ή διατηρητέων κτισμάτων.

β. Χώροι εστίασης και αναψυχής:

Επιχειρήσεις με παροχή γευμάτων με πλήρη εξυπηρέτηση εστιατορίου (ΚΑΔ 56.10.11) και παραδοσιακά καφενεία (ΚΑΔ 56.30.10.14).

γ. Επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών του τουριστικού τομέα:

Επενδύσεις αθλητικού τουρισμού αναψυχής, τουρισμού υγείας και ευεξίας, ειδικών τουριστικών υποδομών, τουρισμού υπαίθρου, γαστρονομικού τουρισμού.

- **Υποδράση 19.2.3.4**

Βιοτεχνικές μονάδες εκτός του αγροδιατροφικού τομέα.

- **Υποδράση 19.2.3.5**

Οι κάτωθι επενδύσεις:

- Παροχής **κοινωνικών υπηρεσιών** (όπως φροντίδα παιδιών, ηλικιωμένων, ατόμων με ειδικές ανάγκες, υγειονομική περίθαλψη κλπ.) και συγκεκριμένα στους επιλέξιμους **ΚΑΔ 87** και **88** οι οποίοι περιλαμβάνονται στο Παράρτημα 12 της Πρόσκλησης.

- παροχής **πολιτιστικών υπηρεσιών** (π.χ. θέατρο, κινηματογράφος, χορός, ζωγραφική κλπ.), και συγκεκριμένα στους επιλέξιμους **ΚΑΔ 59.11.11, 59.14.10, 59.20.31, 59.20.32, 59.20.33, 59.20.34, 85.52.1, 90, 91.01, 91.02, 93.29.21.02 και 93.29.21.03** οι οποίοι περιλαμβάνονται στο Παράρτημα 12 της Πρόσκλησης.
- υπηρεσίες που υποστηρίζουν τον τοπικό **αγροδιατροφικό τομέα** (εκτός του κλάδου του εμπορίου), όπως παροχή συμβουλών προώθησης και οργάνωσης της παραγωγής, εργαστήρια ανάλυσης τροφίμων, οινολογικά εργαστήρια, εδαφολογικά εργαστήρια κλπ., και συγκεκριμένα στους επιλέξιμους **ΚΑΔ 01.6, 10.13.91, 10.41.99, 52.10.13, 52.10.19, 70.22.15, 71.20.11, 75.00.12, 75.00.19, 82.92.10.01, 82.92.10.03 και 82.92.10.04** οι οποίοι περιλαμβάνονται στο Παράρτημα 12 της Πρόσκλησης.
- **προστασίας του περιβάλλοντος** (όπως υπηρεσίες συλλογής-διάθεσης απορριμμάτων, ανακύκλωσης, υπηρεσίες ανάκτησης υλικών κλπ.) και συγκεκριμένα στους επιλέξιμους **ΚΑΔ 38** οι οποίοι περιλαμβάνονται στο Παράρτημα 12 της Πρόσκλησης

2. Ο δικαιούχος είναι κατά κύριο επάγγελμα αγρότης ή εταιρικό σχήμα αγροτών

Ο Επαγγελματίας αγρότης σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου 3874/2010 και το άρθρο 65 του νόμου 4389/2016, ορίζεται ως εξής:

«Επαγγελματίας αγρότης είναι το ενήλικο φυσικό πρόσωπο που έχει δικαίωμα εγγραφής στο Μητρώο Αγροτών και Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων, εφόσον πληροί σωρευτικά τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

αα) Είναι κάτοχος αγροτικής εκμετάλλευσης.

αβ) Ασχολείται επαγγελματικά με αγροτική δραστηριότητα στην εκμετάλλευσή του τουλάχιστον κατά 30% του συνολικού ετήσιου χρόνου εργασίας του.

αγ) Λαμβάνει από την απασχόλησή του σε αγροτική δραστηριότητα το 50% τουλάχιστον του συνολικού ετήσιου εισοδήματός του και

αδ) Είναι ασφαλισμένος ο ίδιος και η αγροτική του εκμετάλλευση, όπου απαιτείται, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

αε) Τηρεί λογιστικά βιβλία, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.»

Τα ανωτέρω τεκμηριώνονται από την προσκόμιση:

- Βεβαίωσης εγγραφής στο Μητρώο Αγροτών και Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων (ΜΑΑΕ)
- Ε1, εκκαθαριστικού, Ε3
- Καταστατικού εταιρικού σχήματος και Ε3 (για νομικό πρόσωπο).

3. Προώθηση νεανικής επιχειρηματικότητας

Η εκπλήρωση του κριτηρίου ελέγχεται από την προσκόμιση Αντίγραφου ταυτότητας ή διαβατηρίου (για νομικά πρόσωπα απαιτείται για όλους τους μετόχους/εταίρους), καθώς και με την προσκόμιση καταστατικού εταιρικού σχήματος.

Το κριτήριο εξετάζεται για την ημερομηνία υποβολής της ηλεκτρονικής αίτησης στήριξης.

4. Προώθηση γυναικείας επιχειρηματικότητας

Η εκπλήρωση του κριτηρίου ελέγχεται από την προσκόμιση Αντίγραφου ταυτότητας ή διαβατηρίου (για νομικά πρόσωπα απαιτείται για όλους τους μετόχους/εταίρους), καθώς και με την προσκόμιση καταστατικού εταιρικού σχήματος.

5. Προώθηση επιχειρηματικότητας ανέργων

Η εκπλήρωση του κριτηρίου ελέγχεται από την προσκόμιση σχετικής Βεβαίωσης του ΟΑΕΔ, από την οποία θα πρέπει να προκύπτει ο χρόνος ανεργίας κατά την ημερομηνία υποβολής της ηλεκτρονικής αίτησης στήριξης.

Σε περίπτωση υπό σύστασης νομικού προσώπου, εξετάζεται εάν το κριτήριο καλύπτεται από το 50% τουλάχιστον των εταιρών/μετόχων.

6. Προώθηση επιχειρηματικότητας συλλογικών φορέων (Συνεταιρισμοί, ΚοινΣΕΠ, κ.ά.)

Εξετάζεται με βάση την υποβληθείσα Αίτησης Στήριξης και το καταστατικό ή σχέδιο καταστατικού του υποψήφιου δικαιούχου.

7. Τίτλοι Σπουδών σχετικοί με τη φύση της πρότασης

Η εξέταση του κριτηρίου ελέγχεται από την προσκόμιση:

- Τίτλου σπουδών ΑΕΙ / ΤΕΙ σχετικού με τη φύση της πρότασης.
- Πτυχίου ΙΕΚ ή ΕΠΑΣ σχετικού με τη φύση της πρότασης **και** Βεβαίωση ΟΕΕΚ ή ΕΟΠΠΕΠ από την οποία προκύπτει ότι κατάστησαν διπλωματούχοι ή ότι άλλο απαιτείται βάσει της ισχύουσας κάθε φορά νομοθεσίας.
- Βεβαιώσεων επαγγελματικής κατάρτισης τουλάχιστον 200 ωρών σχετικής με το αντικείμενο της πρότασης. Η επαγγελματική κατάρτιση θα πρέπει να είναι από πιστοποιημένους φορείς επαγγελματικής κατάρτισης.

8. Επαγγελματική εμπειρία (Προηγούμενη αποδεδειγμένη απασχόληση σε αντικείμενο σχετικό με τη φύση της πρότασης)

Η εξέταση του κριτηρίου ελέγχεται από την προσκόμιση:

- Βεβαίωσης Έναρξης και ΚΑΔ από Δ.Ο.Υ. ή/και
- Βεβαίωση εργοδότη/φορέα, συνοδευόμενη από οποιοδήποτε έγγραφο δημοσίου φορέα που αποδεικνύει τις ημέρες ασφάλισης καθώς και το αντικείμενό της (π.χ. λογαριασμό ασφαλισμένου από ΙΚΑ, Βεβαίωση ΕΦΚΑ κλπ.)

Σε περίπτωση νομικού προσώπου, λαμβάνεται υπόψη η καλύτερη επίδοση είτε από το νόμιμο εκπρόσωπο είτε από τον εταίρο με το μεγαλύτερο ποσοστό.

9. Συμμετοχή συλλογικών ή ερευνητικών φορέων στη συνεργασία

Το κριτήριο εξετάζεται με βάση την υποβληθείσα Αίτηση Στήριξης και το προσκομισθέν καταστατικό ή σχέδιο καταστατικού ή ιδιωτικό συμφωνητικό σύμπραξης / συνεργασίας.

10. Αξιολόγηση συνεργατικού σχηματισμού

Το κριτήριο εξετάζεται με βάση την περιγραφή του αντίστοιχου πεδίου της Αίτησης Στήριξης και το προσκομισθέν καταστατικό ή σχέδιο καταστατικού ή ιδιωτικό συμφωνητικό σύμπραξης / συνεργασίας όπου προκύπτει ο αριθμός των μελών του συνεργατικού σχηματισμού. Ελέγχεται ο αριθμός των μελών του Συνεργατικού σχηματισμού και για κάθε μέλος δίδονται 10 βαθμοί. Ο μέγιστος αριθμός των βαθμολογούμενων μελών είναι 10.

11. Εμπειρία του υπευθύνου στην εκτέλεση και συντονισμό έργου συνεργασίας (ο υπεύθυνος έχει συμμετάσχει τουλάχιστον σε ένα έργο συνεργασίας)

Εξετάζεται η περιγραφή του αντίστοιχου πεδίου της Αίτησης Στήριξης και το προσκομισθέν καταστατικό ή σχέδιο καταστατικού ή ιδιωτικό συμφωνητικό σύμπραξης / συνεργασίας. Για την εκπλήρωση του κριτηρίου θα πρέπει να προσκομίζεται σχετικό βιογραφικό σημείωμα, καθώς και αποδεικτικά τεκμηρίωσης της σχετικής εμπειρίας του υπευθύνου (π.χ. βεβαίωση εργοδότη/Φορέα).

12. Ικανότητα, εμπειρία και αξιοπιστία των μελών του δικτύου

Εξετάζεται το ποσοστό των μελών του προτεινόμενου Συνεργατικού σχηματισμού που έχει συμμετάσχει σε άλλο σχήμα συνεργασίας, μέσω της αξιολόγησης των ακολουθών στοιχείων:

- σχετική συμπλήρωση του αντίστοιχου πεδίου της Αίτησης Στήριξης,
- καταστατικό ή σχέδιο καταστατικού του φορέα ή το ιδιωτικό συμφωνητικό σύμπραξης / συνεργασίας,
- βιογραφικά σημειώματα και
- σχετικά αποδεικτικά συμμετοχής σε παλιότερα σχήματα συνεργασίας.

13. Είδος επιχείρησης (σύμφωνα με τη σύσταση της Επιτροπής 2003/361/ΕΚ)

Εξετάζεται το μέγεθος της επιχείρησης σύμφωνα με τη σύσταση 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής, της 6ης Μαΐου 2003, σχετικά με τον ορισμό των πολύ μικρών, των μικρών και των μεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ). **Για το σκοπό αυτό πρέπει να υποβληθούν:**

- Υπεύθυνη δήλωση σχετικά με τα στοιχεία που αφορούν την ιδιότητα ΜΜΕ μιας επιχείρησης, σύμφωνα με το (Παράρτημα 5).
- Σχετικά στοιχεία τεκμηρίωσης (φορολογικά έντυπα, οικονομικά στοιχεία και στοιχεία για το απασχολούμενο προσωπικό) τόσο της υποψήφιας επιχείρησης όσο και των συνεργαζόμενων και συνδεδεμένων με αυτή επιχειρήσεων για τις τρεις τελευταίες κλεισμένες διαχειριστικές χρήσεις.

14. Παραγωγή προϊόντων ποιότητας βάσει προτύπου (Βιολογικά κλπ.)

Εξετάζονται οι αναφορές και η σχετική τεκμηρίωση στο αντίστοιχο πεδίο της Αίτησης Στήριξης, όπου περιγράφεται η **παραγωγή** βιολογικών προϊόντων, ζωικών προϊόντων προερχόμενων από ειδικές εκτροφές, προϊόντων που παράγονται με σύστημα ολοκληρωμένης διαχείρισης ή προϊόντων που φέρουν εθνικά σήματα πιστοποίησης (π.χ. AGRO), καθώς και **το ποσοστό τους επί των συνολικών παραγόμενων προϊόντων**.

Για την απόδειξη των ανωτέρω προσκομίζονται βεβαιώσεις – συμβάσεις – πιστοποιητικά αρμόδιων Διοικητικών Φορέων (π.χ. ΕΛΓΟ ΔΗΜΗΤΡΑ, Διευθύνσεις Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής της Περιφερειακής Ενότητας) και Φορέων Πιστοποίησης, συμβάσεις (και πιστοποιητικά παραγωγών) μεταξύ παραγωγών και εν δυνάμει δικαιούχων και οποιοδήποτε άλλο στοιχείο τεκμηρίωσης, τα οποία θα πρέπει να είναι σε ισχύ κατά την περίοδο υποβολής της αίτησης στήριξης.

15. Επεξεργασία πρώτων υλών παραγόμενων με μεθόδους βάσει προτύπων

Εξετάζονται οι αναφορές και η σχετική τεκμηρίωση στο αντίστοιχο πεδίο της Αίτησης Στήριξης, όπου περιγράφεται η **χρήση** πρώτων υλών βιολογικής καλλιέργειας ή βιολογικής εκτροφής ή πρώτων υλών παραγόμενων με μεθόδους φιλικές προς το περιβάλλον ή βάση άλλων προτύπων, καθώς και **το ποσοστό τους επί των συνολικών χρησιμοποιούμενων πρώτων υλών**.

Για την απόδειξη των ανωτέρω προσκομίζονται βεβαιώσεις – συμβάσεις – πιστοποιητικά αρμόδιων Διοικητικών Φορέων και Φορέων Πιστοποίησης, συμβάσεις (και πιστοποιητικά παραγωγών) μεταξύ παραγωγών και εν δυνάμει δικαιούχων και οποιοδήποτε άλλο στοιχείο τεκμηρίωσης, τα οποία θα πρέπει να είναι σε ισχύ κατά την περίοδο υποβολής της αίτησης στήριξης.

16. Ποσοστό δαπανών σχετικών με την εξοικονόμηση ενέργειας

Εξετάζεται με βάση την περιγραφή των αντίστοιχων πεδίων της Αίτησης Στήριξης και την τεκμηρίωση των σχετικών δαπανών, για τις οποίες θα πρέπει να προσκομίζονται οι αντίστοιχες προσφορές. Η αξιολόγηση του κριτηρίου θα γίνει με βάση τις τελικές επιλέξιμες δαπάνες.

Ενδεικτικές παρεμβάσεις είναι: Ενεργειακή αναβάθμιση του κτιριακού κελύφους, επεμβάσεις εξοικονόμησης ενέργειας στις Η/Μ εγκαταστάσεις του κτιρίου, αναβάθμιση του συστήματος φυσικού/τεχνητού φωτισμού, υποκατάσταση ηλεκτρικής ενέργειας ή άλλων συμβατικών καυσίμων με φυσικό αέριο ή υγραέριο, εγκατάσταση συστήματος συμπαραγωγής θερμότητας και ηλεκτρισμού, εγκατάσταση συστήματος ενεργειακής διαχείρισης (BEMS) κλπ.

Σε περίπτωση εγκατάστασης ΑΠΕ είναι επιλέξιμη η προμήθεια και εγκατάσταση ΑΠΕ μόνο για την κάλυψη των ενεργειακών αναγκών της επιχείρησης και θα τεκμηριώνεται με την υποβολή ενεργειακής μελέτης και τους λογαριασμούς της ΔΕΗ του τελευταίου έτους σε περίπτωση υφιστάμενων μονάδων.

Προσοχή: Σε περίπτωση χρήσης του αρ. 14 του Καν. ΕΕ 651/2014 δεν είναι επιλέξιμες οι ενισχύσεις για παραγωγή ενέργειας και επομένως ο εξοπλισμός παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.

Σημειώνεται ότι η Παραγωγή Ηλεκτρικής Ενέργειας από ΑΠΕ (σύμφωνα με τον Ν. 2773/1999) είναι η Ηλεκτρική Ενέργεια προερχόμενη από:

1. Την εκμετάλλευση Αιολικής ή Ηλιακής Ενέργειας ή βιομάζας ή Βιοαερίου.
2. Την εκμετάλλευση Γεωθερμικής Ενέργειας, εφόσον το δικαίωμα εκμετάλλευσης του σχετικού Γεωθερμικού Δυναμικού έχει παραχωρηθεί στον ενδιαφερόμενο, σύμφωνα με τις ισχύουσες κάθε φορά διατάξεις.
3. Την εκμετάλλευση της Ενέργειας από την Θάλασσα.
4. Την εκμετάλλευση Υδάτινου Δυναμικού με Μικρούς Υδροηλεκτρικούς Σταθμούς μέχρι 10 MW.
5. Συνδυασμό των ανωτέρω.
6. Τη Συμπαράγωγή, με χρήση των Πηγών Ενέργειας, των (1) και (2) και συνδυασμό τους.

Σημειώνεται ότι κατά την αξιολόγηση του κριτηρίου θα ληφθεί υπόψη η σκοπιμότητα των προτεινόμενων από το δικαιούχο ενεργειών, σε σχέση τόσο με τη δραστηριότητα όσο και με τις ενεργειακές ανάγκες της επιχείρησης.

17. Ποσοστό δαπανών σχετικών με τη χρήση – εγκατάσταση - εφαρμογή συστήματος εξοικονόμησης ύδατος

Εξετάζεται με βάση την περιγραφή των αντίστοιχων πεδίων της *Αίτησης Στήριξης* και την τεκμηρίωση των σχετικών δαπανών, για τις οποίες θα πρέπει να προσκομίζονται οι αντίστοιχες *προσφορές*. Η αξιολόγηση του κριτηρίου θα γίνει με βάση τις τελικές επιλέξιμες δαπάνες.

18. Προστασία περιβάλλοντος

Εξετάζεται με βάση την περιγραφή των αντίστοιχων πεδίων της *Αίτησης Στήριξης* και την τεκμηρίωση των σχετικών δαπανών, για τις οποίες θα πρέπει να προσκομίζονται οι αντίστοιχες *προσφορές*. Η αξιολόγηση του κριτηρίου θα γίνει με βάση τις τελικές επιλέξιμες δαπάνες.

Για την αξιολόγηση του κριτηρίου δε λαμβάνονται υπόψη ενέργειες υποχρεωτικές από την κείμενη νομοθεσία για την έκδοση άδειας λειτουργίας.

Ενδεικτικές ενέργειες που μπορούν να ληφθούν υπόψη είναι (κατά περίπτωση) οι εξής:

Ανακύκλωση στερεών αποβλήτων

Διαχωρισμός απορριμμάτων ανά κατηγορία, εξασφάλιση δυνατότητας διαχωρισμού απορριμμάτων από τους επισκέπτες, τοπικός βιολογικός καθαρισμός, κομποστοποίηση σε αποφάγια και απορρίμματα κήπου και χρήση τους, ανακύκλωση χαρτιού / γυαλιού κλπ.

Εξοικονόμηση ενέργειας

Ενεργειακή αναβάθμιση του κτιριακού κελύφους, επεμβάσεις εξοικονόμησης ενέργειας στις Η/Μ εγκαταστάσεις του κτιρίου, αναβάθμιση του συστήματος φυσικού/τεχνητού φωτισμού, υποκατάσταση ηλεκτρικής ενέργειας ή άλλων συμβατικών καυσίμων με φυσικό αέριο ή υγραέριο, εγκατάσταση συστήματος συμπαράγωγής θερμότητας και ηλεκτρισμού, εγκατάσταση συστήματος ενεργειακής διαχείρισης (BEMS) κλπ.

Προσοχή: Σε περίπτωση χρήσης του αρ. 14 του Καν. ΕΕ 651/2014 δεν είναι επιλέξιμες οι ενισχύσεις για παραγωγή ενέργειας και επομένως ο εξοπλισμός παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.

Εξοικονόμηση νερού

Εγκατάσταση μηχανισμών εξοικονόμησης νερού σε λουτρά και αποχωρητήρια (καζανάκια διπλής ροής νερού ή συσκευές μετατοπίσεως νερού), εγκατάσταση ντους χαμηλής ροής και βρυσών περιορισμένης ροής με ή χωρίς αισθητήρες, σύστημα ανίχνευσης κι ελέγχου διαρροών νερού, «έξυπνο σύστημα» ποτίσματος, αφαλάτωση θαλασσινού/υφάλμυρου νερού, φύτευση περιβάλλοντος χώρου ή/και στεγών με είδη προσαρμοσμένα στις τοπικές συνθήκες, συγκέντρωση όμβριων υδάτων για συγκεκριμένες χρήσεις (πχ. πότισμα), ανακυκλοφορία, καθαρισμός νερού πισίνας με την εφαρμογή τεχνολογιών φιλικών προς το περιβάλλον (πχ. μέθοδος καθαρισμού με ιόντα χαλκού αντί χλωρίου) κλπ.

Συστήματα περιβαλλοντικής διαχείρισης

Ανάπτυξη Συστήματος Οικολογικής Διαχείρισης και Ελέγχου EMAS / Easy EMAS, εφαρμογή του Κοινοτικού Συστήματος Απονομής Οικολογικού Σήματος (ECOLABEL), ανάπτυξη Συστήματος Περιβαλλοντικής Διαχείρισης κατά το πρότυπο ISO 14001, άλλα συστήματα περιβαλλοντικής διαχείρισης.

Σημειώνεται ότι κατά την αξιολόγηση του κριτηρίου θα ληφθεί υπόψη η σκοπιμότητα των προτεινόμενων από το δικαιούχο ενεργειών, σε σχέση τόσο με τη δραστηριότητα όσο και με τις ενεργειακές ανάγκες της επιχείρησης.

19. Καινοτόμος χαρακτήρας της πρότασης / Χρήση καινοτομίας και νέων τεχνολογιών (μονάδες μεταποίησης και βιοτεχνικές μονάδες)
--

Εξετάζεται η περιγραφή των αντίστοιχων πεδίων της *Αίτησης Στήριξης*. Ειδικότερα, εξετάζεται εάν τα προτεινόμενα έργα πληρούν τους όρους που περιγράφονται στον ακόλουθο Ορισμό της Καινοτομίας:

«Η Καινοτομία ορίζεται ως «η εφαρμοσμένη χρήση της γνώσης με σκοπό την παραγωγή ή/και παροχή νέων ή ουσιαστικά βελτιωμένων προϊόντων, διαδικασιών ή/και υπηρεσιών που βρίσκουν άμεσης παραγωγικής, χρηστικής ή/και εμπορικής εφαρμογής». Εναλλακτικά μπορεί να ορισθεί ότι η καινοτομία συνίσταται στην παραγωγή, την αφομοίωση και την εκμετάλλευση με επιτυχία των νέων επιτευγμάτων ή ιδεών στον οικονομικό και κοινωνικό τομέα.

Μια Καινοτόμα Δράση μπορεί να είναι ριζοσπαστική, ή σταδιακή (ανάλογα με τις αλλαγές σε υφιστάμενες λειτουργίες μιας επιχείρησης) και μπορεί να αναφέρεται σε ένα νέο προϊόν ή μια νέα υπηρεσία, στους τρόπους παραγωγής τους ή στην τεχνολογία που χρησιμοποιείται, όπως και στην διοικητική δομή ενός οργανισμού (εσωτερικά ή εξωτερικά σε σχέση με τους πελάτες ή καταναλωτές).

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ

Ως **τεχνολογική καινοτομία** ορίζεται:

α. Η εισαγωγή στην αγορά ενός νέου ή σημαντικά βελτιωμένου σε σχέση με τα βασικά του χαρακτηριστικά, τις τεχνικές προδιαγραφές, το ενσωματωμένο λογισμικό ή άλλα μη υλικά συστατικά, προστιθέμενες χρήσεις ή τη φιλικότητα προς τον χρήστη, προϊόντος (υλικού αγαθού ή υπηρεσίας), ή,

β. Η εισαγωγή στην επιχείρηση μίας νέας ή σημαντικά βελτιωμένης διαδικασίας παραγωγής, μεθόδου παροχής και διανομής ή διαδικασίας υποστήριξης για τα αγαθά ή τις υπηρεσίες. Το αποτέλεσμα (της διαδικασίας) θα πρέπει να είναι σημαντικό σε σχέση με τον όγκο της παραγωγής, την ποιότητα των προϊόντων ή το κόστος παραγωγής και διανομής. Καθαρά οργανωτικές ή διοικητικές μεταβολές δεν περιλαμβάνονται στην τεχνολογική καινοτομία.

Επιπρόσθετα, η τεχνολογική καινοτομία πρέπει να βασίζεται στα αποτελέσματα νέων τεχνολογικών εξελίξεων, νέων συνδυασμών υπάρχουσών τεχνολογιών ή στη χρησιμοποίηση άλλου είδους γνώσεων που αποκτήθηκαν από την επιχείρηση. Οι μεταβολές καθαρά αισθητικής φύσεως δεν περιλαμβάνονται.

ΜΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ

Οργανωτική μη τεχνολογική καινοτομία είναι η εφαρμογή νέων μεθόδων ή μεταβολών των μεθόδων, όσον αφορά τη δομή ή τη διοίκηση της επιχείρησης, που αποσκοπούν στη βελτίωση της χρήσης των γνώσεων στην επιχείρηση, της ποιότητας των αγαθών και των υπηρεσιών ή της αποτελεσματικότητας των ροών εργασίας.

Μη τεχνολογική καινοτομία εμπορίας είναι η εφαρμογή νέων ή βελτιωμένων σχεδίων ή μεθόδων πώλησης που αποσκοπούν στην αύξηση της ελκυστικότητας των αγαθών και των υπηρεσιών ή στην είσοδο σε νέες αγορές.

Α) Παραδείγματα του τι μπορεί να αφορά η τεχνολογική καινοτομία

Ο κατάλογος είναι ενδεικτικός και δεν εξαντλεί όλες τις περιπτώσεις.

1. Βιομηχανία / Παραγωγή

Καινοτομία προϊόντος / διαδικασίας

- Νέες μέθοδοι στην παρασκευή τελικών και άλλων προϊόντων / υπηρεσιών με νέες πρώτες ύλες
- Χρήση νέων φιλικών προς το περιβάλλον υλικών

Προϊόντα βιοτεχνολογίας

- Νέες ενεργειακές τεχνολογίες στον πρωτογενή τομέα
- Φάρμακα βιολογικής βάσης
- Νέες διαγνωστικές μέθοδοι στην ιατρική ή στην παραγωγή
- Τεχνολογίες αισθητήρων
- Προϊόντα για την παροχή προστασίας του χρήστη ή περιβάλλοντος
- Συστήματα ολικής διαχείρισης απορριμμάτων ή αποβλήτων
- Αξιοποίηση απορριμμάτων / αποβλήτων.
- Μείωση ενεργειακής κατανάλωσης ανά μονάδα προϊόντος / υπηρεσίας
- Ενσωμάτωση «πράσινων» τεχνολογιών στην παραγωγική / παροχή υπηρεσιών
- Μέθοδος μέτρησης και ελέγχου διαδικασιών ή/και ποιότητας των προϊόντων με αισθητήρες
- Συστήματα που μετρούν και ελέγχουν τα αποθέματα των προϊόντων
- Εισαγωγή μεθόδων που στηρίζονται σε ψηφιακές τεχνολογίες για την ανάπτυξη της παραγωγής (π.χ. αυτοματοποιημένη γραμμή παραγωγής)
- Εισαγωγή προγραμμάτων προσομοίωσης για τον έλεγχο και τη βελτιστοποίηση των τελικών ή και των ενδιάμεσων μεθόδων της παραγωγής και των προϊόντων

2. Εμπόριο - Χονδρικό Εμπόριο

Καινοτομία «προϊόντος» ή διαδικασίας

- Εισαγωγή οικολογικών προϊόντων στη σειρά των αγαθών

- Νέα είδη υπηρεσιών πιστοποίησης
- Εισαγωγή επιπρόσθετων υπηρεσιών: συνδυασμένες υπηρεσίες (π.χ. τεχνικές και συμβουλευτικές υπηρεσίες, εξέταση και πιστοποίηση υπηρεσιών)
- Πώληση απευθείας στον πελάτη - Ηλεκτρονική ανταλλαγή προϊόντων
- Μείωση ενεργειακού «αποτυπώματος» παραγωγικών διαδικασιών
- Μέθοδοι εντοπισμού και ελέγχου των φορτίων
- Ψηφιακός χειρισμός προϊόντων
- Εισαγωγή καναλιών άμεσης επανατροφοδότησης μεταξύ πελάτη-παραγωγού
- Ηλεκτρονικοί κατάλογοι (π.χ. σε οπτικούς δίσκους)
- Κέντρα εξυπηρέτησης πελατών για συντονισμό όλων των απαιτήσεων των πελατών

3. Άλλες περιπτώσεις καινοτομίας

- Ανάπτυξη εφαρμογών λογισμικού για καινοτόμες εφαρμογές (π.χ. αγροτικό τομέα)
- Ανάπτυξη ευέλικτου και φιλικού προς το χρήστη λογισμικού
- Υπηρεσίες βιομηχανικού σχεδιασμού πρωτότυπου προϊόντος / διεργασίας / παροχής υπηρεσίας.
- Ανάπτυξη και παροχή υπηρεσιών εξομοίωσης και μοντελοποίησης.
- Εξ' αποστάσεως συντήρηση λογισμικού και παροχή συμβουλών
- Παροχή νέων εφαρμογών και προγραμμάτων πολυμέσων
- Εφαρμογές εκπαίδευσης εξ αποστάσεως
- Εφαρμογή θερμογραφικών και μεθόδων / τεχνικών μη – καταστροφικών ελέγχων στην αποτίμηση τεχνικών συστημάτων.
- Εφαρμογές τηλεματικής και ψηφιακών συστημάτων μετάδοσης.
- Εφαρμογές τηλε-ιατρικής

Β) Παραδείγματα του τι μπορεί να είναι μη τεχνολογική καινοτομία

Είναι σημαντικό να γίνει διάκριση μεταξύ της τεχνολογικής καινοτομίας προϊόντων και διαδικασιών και της μη τεχνολογικής καινοτομίας (οργάνωσης και εμπορίας). Για παράδειγμα:

- Τα πιστοποιητικά ISO ή η εισαγωγή συστημάτων διαχείρισης και ελέγχου ποιότητας είναι τεχνολογική καινοτομία μόνο όταν συνδέονται άμεσα με την εισαγωγή νέων ή σημαντικά βελτιωμένων διαδικασιών.
- Η δημιουργία μίας απλής ιστοσελίδας με πληροφορίες, χωρίς on-line νέες και πρωτότυπες υπηρεσίες δεν αποτελεί καινοτομία. Αν υπάρχουν οι πρωτότυπες υπηρεσίες τότε αποτελεί παράδειγμα μη τεχνολογικής καινοτομίας
- Οι οργανωτικές καινοτομίες θεωρούνται τεχνολογικές μόνο στην περίπτωση που βασίζονται σε νέες τεχνολογικές εφαρμογές και επιφέρουν μετρήσιμες αλλαγές στην απόδοση, για παράδειγμα αύξηση στην παραγωγικότητα ή στις πωλήσεις.

Τι δεν είναι καινοτομία οποιασδήποτε μορφής

Ένα σημαντικό κριτήριο για όλα τα είδη καινοτομίας είναι ότι πρέπει να περιέχουν μία σημαντική αλλαγή / διαφοροποίηση στα υπάρχοντα προϊόντα (αγαθά ή υπηρεσίες), τις διαδικασίες, τις μεθόδους εμπορίας ή τις οργανωτικές δομές και πρακτικές της επιχείρησης. Δεν είναι λοιπόν καινοτομία αλλαγές οι οποίες:

(1) έχουν μικρή σημασία ή εμβέλεια ή δεν επιφέρουν ικανό βαθμό νεωτερισμού στην επιχείρηση όπως:

- διακοπή χρήσης μίας διαδικασίας, μεθόδου εμπορίας ή εμπορικής εκμετάλλευσης ενός προϊόντος,
- αλλαγές προερχόμενες αποκλειστικά από μεταβολές των τιμών των παραγωγικών συντελεστών,
- απλή αντικατάσταση ή αναβάθμιση ενός προϊόντος ή διαδικασίας ή συσκευασίας
- παραγωγή επί παραγγελία
- εποχιακές και άλλες κυκλικές μεταβολές.

(2) επιφέρουν “άλλες δημιουργικές βελτιώσεις”, όπου ο νεωτερισμός δεν αφορά τη χρήση ή τα αντικειμενικά χαρακτηριστικά απόδοσης των προϊόντων, ούτε τον τρόπο παραγωγής ή και διανομής τους, αλλά την αισθητική ή άλλες υποκειμενικές ιδιότητες, όπως αλλαγές που εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό στη μόδα ή γενικά αλλαγές αισθητικής φύσεως.

Ειδικότερα, για την ενίσχυση επενδύσεων στη μεταποίηση, εμπορία ή και ανάπτυξη γεωργικών προϊόντων με αποτέλεσμα γεωργικό ή μη γεωργικό προϊόν (Υποδράσεις 19.2.2.2 και 19.2.3.1) μπορούν να θεωρηθούν:

I. Ως καινοτόμα προϊόντα τα ακόλουθα:

1. Προϊόντα χαμηλών θερμίδων.
2. Προϊόντα χωρίς προσθήκη συντηρητικών, τρόφιμα χωρίς προσθήκη αυξητικών ορμονών, χωρίς προσθήκη τεχνητών χρωστικών, συντηρητικών και MSG (γλουταμινικό νάτριο).
3. Προϊόντα χαμηλής περιεκτικότητας σε χοληστερόλη, ζάχαρη ή αλάτι, προϊόντα με μειωμένα κορεσμένα λιπαρά, προϊόντα χωρίς trans λιπαρά, προϊόντα που περιέχουν μονοακόρεστα και πολυακόρεστα λίπη σε αντικατάσταση των υπολοίπων λιπαρών ουσιών.
4. Προϊόντα με ειδικές ιδιότητες π.χ. τρόφιμα για διαβητικούς, τρόφιμα χωρίς γλουτένη, γάλα με αυξημένο ποσοστό μελατονίνης, τρόφιμα με αυξημένη περιεκτικότητα σε διαιτητικές ίνες, τρόφιμα με αυξημένη περιεκτικότητα σε φυσικές ουσίες με αντιοξειδωτική και αντικαρκινική δράση, τρόφιμα με αυξημένη περιεκτικότητα σε προβιοτικά.
5. Προϊόντα με μεγάλο χρόνο ζωής χωρίς απώλειες στη διατροφική τους αξία.

II. Η παραγωγική διαδικασία χαρακτηρίζεται ως νέα ή προηγμένη όταν έχουμε χρήση ενός ή και περισσότερων των ακόλουθων:

1. νέας τεχνολογίας στη συντήρηση και συσκευασία τροφίμων, όπως η χρήση ήπιων θερμικών διεργασιών συνδυασμένου ελέγχου χρόνου θερμοκρασίας HT/ST(παστερίωση, συνεχής παστερίωση, αποστείρωση, ωμική θέρμανση).
2. φυσικών αντιμικροβιακών συστημάτων συντήρησης τροφίμων, όπου φυσικοί μικροβιακοί παράγοντες είναι φυσικά συστατικά των τροφίμων, μικροβιολογικής προέλευσης και φυτικής προέλευσης.
3. τεχνολογίας πολλαπλών εμποδίων για τη βελτίωση της ποιότητας των παραδοσιακών τροφίμων αλλά και το σχεδιασμό νέων προϊόντων ώστε να εμποδίζεται η δράση των μικροβίων και η αλλοίωση των τροφίμων.
4. τεχνικών μικροβιολογικής εξέτασης τροφίμων.
5. ασηπτικής επεξεργασίας και συσκευασίας, οι οποίες εφαρμόζονται σε υγρά και ρευστά προϊόντα (γάλα, χυμοί φρούτων, αυγά, γιαούρτι, κρασί) καθώς και σε στέρεα από αυτοτελή μικρά τεμάχια μέσα σε ρευστή φάση (προϊόντα τομάτας, φρούτα, λαχανικά) και έχει ως πλεονέκτημα την υψηλή ποιότητα του

παραγόμενου προϊόντος, λόγω μικρών χρόνων θερμικής επεξεργασίας, καθώς και τη μεγάλη διάρκεια ζωής του χωρίς να χρειάζεται ψύξη.

6. βιολογικών μεθόδων συντήρησης.

7. συστημάτων συνεχούς ελέγχου των γραμμών παραγωγής, με χρήση αισθητήρων επί της γραμμής παραγωγής.

III. Ως χρήση συστημάτων αυτοματισμού-ελέγχου-καταγραφής δεδομένων στην παραγωγική διαδικασία νοείται οτιδήποτε βοηθάει όλους τους άξονες της επιχείρησης, ομαλοποιεί την παραγωγή, προγραμματίζει, ελέγχει όλα τα στάδια και καταγράφει όλα τα δεδομένα της παραγωγής έτσι ώστε να διασφαλίζεται η πλήρης ιχνηλασιμότητα των παραγωγικών δεδομένων (έλεγχος παρτίδων, απομόνωση προϊόντων, εύκολος εντοπισμός σε περίπτωση λάθους).

Ειδικότερα: η χρήση συστημάτων ενδοεπιχειρησιακού σχεδιασμού (ERP), η διαχείριση αποθεμάτων, πακέτων λογιστικής και εμπορικής διαχείρισης, ηλεκτρονικής υποβολής και ολοκλήρωσης παραγγελιών, ετικετοποίησης παλετών, κωδικοποίησης προϊόντων, ιχνηλασιμότητας και διαχείρισης παραγωγής ή οτιδήποτε μπορεί να τεκμηριωθεί με βιβλιογραφία ή εφαρμοσμένες πρακτικές και αναφέρεται αναλυτικά στην αίτηση στήριξης.

IV. Ως συσκευασία προϊόντων νέα ή προηγμένη νοείται :

1. Συσκευασία τροποποιημένης –προστατευμένης ατμόσφαιρας.

2. Συσκευασία σε βιοπλαστικά ή «πράσινα πλαστικά», πολυστρωματική πλαστική συσκευασία καλυμμένη με λεπτό μεταλλικό φύλλο για την παραγωγή περιεκτών δύο τμημάτων, συσκευασία σε σύνθετα, εύκαμπτα, πλαστικά bra-free.

3. Γυάλινες συσκευασίες κατεργασμένες με τιτάνιο, αλουμίνιο, ζirkόνιο για αυξημένη αντοχή, ή που έχουν υποστεί ειδική επεξεργασία για μείωση του πάχους και κατά συνέπεια του βάρους τους.

4. Έξυπνες συσκευασίες (π.χ. χρονοθερμοκρασιακοί δείκτες, δείκτες φρεσκότητας), διατήρησης φρεσκότητας, εύκολης συντήρησης-αποθήκευσης-χρήσης.

20. Καινοτόμος χαρακτήρας της πρότασης / Χρήση καινοτομίας και νέων τεχνολογιών (τουρισμός / υπηρεσίες)

Ως ανωτέρω σχετικά με την **οργανωτική καινοτομία**.

21. Ετοιμότητα έναρξης υλοποίησης της πρότασης

Εξετάζεται η περιγραφή των αντίστοιχων πεδίων της Αίτησης Στήριξης. Η βαθμολόγηση θα γίνεται με βάση την εξασφάλιση του συνόλου/τμήματος των απαιτούμενων γνωμοδοτήσεων/εγκρίσεων/αδειών, όπου ο υποψήφιος θα λαμβάνει την μέγιστη βαθμολογία, ανάλογα με τα δηλωθέντα στα σχετικά πεδία του παρατήματος Αίτησης Στήριξης.

Σε περίπτωση που ο υποψήφιος δεν έχει καθόλου άδειες και εγκρίσεις αλλά έχει υποβάλει τις αιτήσεις στις αρμόδιες αρχές για τις απαραίτητες γνωμοδοτήσεις/εγκρίσεις/άδειες, θα λαμβάνει την μικρότερη βαθμολογία (30). Σημειώνεται ότι στην πρόταση θα πρέπει να υπάρχουν σε αντίγραφο οι αριθμοί πρωτοκόλλου των αιτήσεων.

Για την τεκμηρίωση των ανωτέρω υποβάλλονται κατά περίπτωση:

- Άδεια Λειτουργίας,
- Άδεια Εγκατάστασης,
- Άδεια Δόμησης,
- Επιμέρους Άδειες, εγκρίσεις
- Αιτήσεις για την έκδοση των προηγούμενων

22. Σύσταση Φορέα

Εξετάζεται εάν έχει συσταθεί ο φορέας (εταιρεία, νομικό πρόσωπο κλπ) που θα είναι αρμόδιος για την εκτέλεση/υλοποίηση της πράξης. Για το σκοπό αυτό προσκομίζεται η Βεβαίωση Έναρξης Εργασιών από την αρμόδια Δ.Ο.Υ. και το καταστατικό του φορέα.

Σε περίπτωση που δεν προτείνεται η σύσταση φορέα (εταιρεία, νομικό πρόσωπο κλπ.) τίθεται η μέγιστη βαθμολογία.

23. Εφαρμογή συστημάτων διαχείρισης και ποιοτικών σημάτων

Εξετάζεται η περιγραφή του αντίστοιχου πεδίου της Αίτησης Στήριξης και η υποβολή σχετικών προσφορών/δαπανών (Δεν περιλαμβάνεται η πιστοποίηση Συστημάτων περιβαλλοντικής διαχείρισης).

24. Σαφήνεια και πληρότητα της πρότασης

Ελέγχεται αφενός η σαφήνεια του περιεχομένου της πρότασης (Αίτηση Στήριξης και Παράρτημα 2) και αφετέρου, η πληρότητα ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά που τεκμηριώνουν τα αναγραφόμενα στην Αίτηση Στήριξης και στο Παράρτημα 2. Σε περίπτωση κατασκευαστικών εργασιών λαμβάνεται υπόψη και η προσκόμιση αναλυτικών προμετρήσεων.

25. Ρεαλιστικότητα χρονοδιαγράμματος υλοποίησης επένδυσης

Εξετάζονται:

- Χρονοδιάγραμμα σύμφωνο με το είδος και το μέγεθος του έργου: Εξετάζεται εάν το συνολικό χρονοδιάγραμμα εκτέλεσης της προτεινόμενης πράξης είναι ρεαλιστικό και αξιόπιστο σε σχέση με το μέγεθος, τη φύση και τις τεχνικές απαιτήσεις του έργου.
- Ορθολογικός προσδιορισμός των επιμέρους φάσεων υλοποίησης του έργου: Εξετάζεται η ορθολογική κατανομή των επιμέρους φάσεων του έργου, λαμβάνοντας υπόψη το φυσικό αντικείμενο, το επίπεδο ωριμότητάς του και τη μέθοδο υλοποίησης.

Τα πεδία σχετικά με το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης της επένδυσης περιλαμβάνονται στην Αίτηση Στήριξης και στον Πίνακα Αναλυτικού Προϋπολογισμού (Παράρτημα 3).

Η βαθμολογία των δύο ανωτέρω υποκριτηρίων είναι αθροιστική.

26. Ρεαλιστικότητα και αξιοπιστία του κόστους

Εξετάζεται:

1. η πληρότητα του προϋπολογισμού (αν περιλαμβάνει όλα τα αναγκαία κόστη για την υλοποίηση του φυσικού αντικειμένου),
2. αν η κοστολόγηση της πράξης είναι εύλογη με την επισύναψη δικαιολογητικών που να αποδεικνύουν το «εύλογο κόστος» των αιτούμενων προς ενίσχυση δαπανών.

Οι δαπάνες, ως προς το εύλογο του κόστους τους, αξιολογούνται με χρήση κατάλληλου συστήματος αξιολόγησης, όπως δαπάνες αναφοράς (πίνακας τιμών ΟΤΔ), σύγκριση των διαφόρων προσφορών, διασταυρωτικός έλεγχος προσφορών ομοειδών προϊόντων άλλων πράξεων ή με τη χρήση διαδικτύου, από τους εισηγητές της αξιολόγησης.

Επίσης, η ΟΤΔ λαμβάνει υπόψη της και τους επίσημους τιμοκαταλόγους των προμηθευτών καθώς και διαθέσιμες σχετικές μελέτες προσδιορισμού του εύλογου κόστους που έχουν καταρτιστεί για τον σκοπό αυτό και έχουν υποστηρίξει βάσεις δεδομένων τιμών αναφοράς μηχανολογικού εξοπλισμού και κτιριακών υποδομών, εφόσον αυτές είναι διαθέσιμες και επικαιροποιημένες.

Για τον υπολογισμό του «εύλογου κόστους», ο έλεγχος θα πραγματοποιείται ως εξής:

Κατασκευαστικές εργασίες

Όσον αφορά στις δαπάνες που αφορούν κατασκευαστικές εργασίες, ο έλεγχος θα πραγματοποιείται με βάση τις Τιμές Μονάδας της ΟΤΔ, έτσι όπως αυτές παρουσιάζονται στον «**Πίνακα τιμών μονάδας ΟΤΔ για κατασκευαστικές εργασίες**» (Παράρτημα 15). Για τις εργασίες για τις οποίες δεν υπάρχουν Τιμές Μονάδας της ΟΤΔ, θα ακολουθούνται τα αναφερόμενα στις «ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ» του σχετικού Πίνακα.

Ο έλεγχος των κτιριακών δαπανών γίνεται, εκτός των ανωτέρω, με βάση την υποβολή αναλυτικών προμετρήσεων, καθώς και τα αρχιτεκτονικά σχέδια.

Λοιπές δαπάνες

Ο υποψήφιος προσκομίζει οικονομικές προσφορές. Εφόσον το μοναδιαίο, ανά τεμάχιο, κόστος των δαπανών υπερβαίνει, σε αξία τα 1.000 €, ή τα 5.000 € συνολικού ποσού ανά είδος, απαιτούνται τρεις (3) συγκρίσιμες προσφορές για το εν λόγω τεμάχιο, ενώ σε αντίθετη περίπτωση τουλάχιστον μία (1). Οι συγκρίσιμες προσφορές αφορούν ομοειδή και εφάμιλλα προϊόντα.

Είναι δυνατό να γίνει δεκτή μια προσφορά η οποία δεν είναι η πιο συμφέρουσα οικονομικά, αρκεί ο δικαιούχος να τεκμηριώνει και η ΟΤΔ να αποδέχεται, τη μοναδικότητα ή την υψηλή ποιότητα ή τις ειδικές προδιαγραφές που προσφέρει το προμηθευόμενο προϊόν.

27. Παροχή συμπληρωματικών υπηρεσιών / προϊόντων

Εξετάζεται η περιγραφή του αντίστοιχου πεδίου της Αίτησης Στήριξης, όπου περιγράφεται ο τρόπος με τον οποίο η προτεινόμενη επένδυση περιλαμβάνει την παροχή συμπληρωματικών υπηρεσιών και δραστηριοτήτων σε σχέση με την κύρια δραστηριότητα (π.χ. κατάλυμα και παροχή δραστηριοτήτων εναλλακτικού τουρισμού). Τα ανωτέρω τεκμηριώνονται από τον προτεινόμενο προϋπολογισμό και από τους σχετικούς ΚΑΔ της επιχείρησης.

28. Χωροθέτηση της πράξης (σύμφωνα με την Οδηγία (ΕΟΚ) 75/268)

Προκύπτει από την εξέταση των σχετικών πεδίων της Αίτησης Στήριξης και των αποδεικτικών κατοχής - χρήσης του ακινήτου, λαμβάνοντας υπόψη τον Πίνακα 1.1.1 «Γεωγραφική περιοχή εφαρμογής πρόσκλησης» που περιλαμβάνεται στην Πρόσκληση.

29. Σχετική εμπειρία παρόχου στην επαγγελματική κατάρτιση

Προκύπτει από την εξέταση του σχετικού πεδίου της Αίτησης Στήριξης, όπου περιγράφεται εάν ο φορέας παροχής της επαγγελματικής κατάρτισης έχει συμμετάσχει τουλάχιστον σε ένα έργο επαγγελματικής κατάρτισης. Για την τεκμηρίωση των ανωτέρω θα πρέπει να προσκομίζονται κατά περίπτωση:

- Έναρξη στη ΔΟΥ/ΚΑΔ παρόχου.
- Βεβαίωση Εργοδότη/Φορέα για υλοποίηση προγραμμάτων κατάρτισης.
- Λοιπά στοιχεία που τεκμηριώνουν την εμπειρία του παρόχου.

30. Διαθεσιμότητα υλικοτεχνικής υποδομής

Προκύπτει από την εξέταση του σχετικού πεδίου της Αίτησης Στήριξης, όπου περιγράφεται εάν ο φορέας παροχής της επαγγελματικής κατάρτισης διαθέτει πιστοποιημένες δομές μεταφοράς γνώσης από ΕΟΠΠΕΠ ή πρόσβαση σε αυτές. Τα ανωτέρω τεκμηριώνονται από την προσκόμιση κατά περίπτωση:

- Ιδιωτικών Συμφωνητικών Μίσθωσης ή χρήσης ή αποδεικτικά κατοχής.
- σχετικό πιστοποιητικό ΕΟΠΠΕΠ.
- φωτογραφική τεκμηρίωση.

31. Διαθεσιμότητα εκπαιδευτικού προσωπικού

Προκύπτει από την εξέταση του σχετικού πεδίου της Αίτησης Στήριξης, όπου περιγράφεται εάν ο φορέας παροχής της επαγγελματικής κατάρτισης διαθέτει επαρκές εκπαιδευτικό προσωπικό για την υλοποίηση της πρότασης. Τα ανωτέρω τεκμηριώνονται από την προσκόμιση κατά περίπτωση:

- Ιδιωτικών Συμφωνητικών συνεργασίας ή προσυμφώνων συνεργασίας.
- Υπεύθυνης Δήλωσης πρόθεσης συνεργασίας των εκπαιδευτών.
- Συμβάσεις συνεργασίας.

32. Ωφελούμενοι προγράμματος κατάρτισης

Προκύπτει από την εξέταση του σχετικού πεδίου της Αίτησης Στήριξης, όπου περιγράφονται στοιχεία σχετικά με τους ωφελούμενους της υπο-δράσης 19.2.1.2. Ειδικότερα εξετάζεται εάν οι ωφελούμενοι εμπύπτουν στις κατηγορίες προτεραιότητας της υπο-δράσης (απασχολούμενοι στους τομείς της γεωργίας, των τροφίμων (αγροδιατροφικού τομέα), του τουρισμού ή/και της εστίασης).

33. Πρόβλεψη ενεργειών δράσεων προβολής

Προκύπτει από την εξέταση του σχετικού πεδίου του προϋπολογισμού της Αίτησης Στήριξης και τεκμηριώνεται από την ύπαρξη σχετικών δαπανών και προσφορών.

5. ΠΙΝΑΚΕΣ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΩΝ

Γενικά:

1. Τα απαιτούμενα **δικαιολογητικά μπορούν να είναι πρωτότυπα, ακριβή αντίγραφα ή νομίμως επικυρωμένα**. Σε περίπτωση υποβολής φωτοαντιγράφων θα πρέπει επιπλέον να υποβάλλεται **Υπεύθυνη Δήλωση** (Παράρτημα 7) στην οποία να αναφέρεται ότι *"τα φωτοαντίγραφα που προσκομίζονται στο φάκελο υποψηφιότητας είναι πιστά αντίγραφα των πρωτοτύπων"*.
2. Οι απαιτούμενες **Υπεύθυνες Δηλώσεις της παρ. 4 του άρθρου 8 του Ν. 1599/1986 (Α' 75)**, όπως εκάστοτε ισχύει, θα υποβάλλονται με θεώρηση γνησίου υπογραφής. Σε περίπτωση που ο υποψήφιος είναι νομικό πρόσωπο τις σχετικές Υπεύθυνες Δηλώσεις που αφορούν το ίδιο το νομικό πρόσωπο υπογράφει ο νόμιμος εκπρόσωπος αυτού.
3. **Δικαιολογητικά αλλοδαπών υποψηφίων, εφόσον εκδίδονται από αλλοδαπή αρχή** πρέπει να είναι επίσημα μεταφρασμένα στα ελληνικά. Σε διαφορετική περίπτωση δεν λαμβάνονται υπόψη. Εάν σε κάποια χώρα βεβαιώνεται από οποιαδήποτε αρχή της ότι δεν εκδίδεται κάποιο/κάποια από τα απαιτούμενα δικαιολογητικά ή δεν καλύπτουν όλες τις περιπτώσεις που αναφέρονται ανωτέρω, αντικαθίστανται από ένορκη βεβαίωση του υποψηφίου ή, αν ούτε αυτή προβλέπεται, από Υπεύθυνη Δήλωσή του ενώπιον δικαστικής ή άλλης αρχής της χώρας εγκατάστασής του, στην οποία θα δηλώνεται ότι στη συγκεκριμένη χώρα δεν εκδίδονται τα συγκεκριμένα δικαιολογητικά και ότι ο υποψήφιος πληρεί τα κατά τα ανωτέρω απαιτούμενα.

ΠΙΝΑΚΕΣ ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΩΝ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΩΝ

Σημειώνεται ότι οι παρακάτω πίνακες αποτελούν καταγραφή ενδεικτικών δικαιολογητικών. Σε κάθε περίπτωση τα δικαιολογητικά προκύπτουν από τα αναλυτικά κριτήρια ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΤΗΤΑΣ και ΕΠΙΛΟΓΗΣ καθώς και από τις διευκρινήσεις αυτών, κατά περίπτωση. Ο υποψήφιος επενδυτής μπορεί να υποβάλλει κάθε άλλο δικαιολογητικό το οποίο θεωρεί ότι ενισχύει την πρότασή του, σύμφωνα με τα κριτήρια επιλογής.

ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΕΚΠΛΗΡΩΣΗΣ ΤΩΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΩΝ ΚΡΙΤΗΡΙΩΝ ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΤΗΤΑΣ (κατά περίπτωση)

1	Αποδεικτικό κατάθεσης της Αίτησης Στήριξης, όπως παράγεται από το ΠΣΚΕ.
2	Αίτηση Στήριξης, έτσι όπως υποβλήθηκε και τυπώθηκε από το ΠΣΚΕ.
3	Συμπληρωματικά Στοιχεία Αίτησης Στήριξης (Παράρτημα 2) σε έντυπη και σε ηλεκτρονική μορφή.
4	Πίνακες Αναλυτικού Προϋπολογισμού (Παράρτημα 3) σε έντυπη και σε ηλεκτρονική μορφή (αρχείο excel).
5	Μελέτη Βιωσιμότητας (Παράρτημα 4) σε έντυπη και σε ηλεκτρονική μορφή (αρχείο excel).
6	Δήλωση σχετικά με την ιδιότητα ΜΜΕ (Παράρτημα 5).
7	Δήλωση de minimis (σε περίπτωση χρήσης του Καν. 1407/2013) (Παράρτημα 6).
8	Υπεύθυνη Δήλωση Δικαιούχου (Παράρτημα 7) με θεώρηση του γνησίου της υπογραφής.
9	Προτιμολόγια/προσφορές.
10	Αποδεικτικά κατοχής / χρήσης του ακινήτου (εάν απαιτείται από τη φύση της πρότασης).
11	Πιστοποιητικό βαρών (εάν απαιτείται από τη φύση της πρότασης).
12	Βεβαίωση Χρήσεων Γης (εάν απαιτείται από τη φύση της πρότασης).
13	Τοπογραφικό διάγραμμα - διάγραμμα δόμησης - αρχιτεκτονικά σχέδια (όψεις, κατόψεις, τομές για την υφιστάμενη και προτεινόμενη κατάσταση) (εάν απαιτείται από τη φύση της πρότασης), μηχανολογικό σχέδιο υφιστάμενης και προτεινόμενης κατάστασης σε περίπτωση μεταποιητικών/βιοτεχνικών εγκαταστάσεων (κάτοψη με διάταξη μηχανημάτων και υποδυνάμεις).
14	Πίνακας μοριοδότησης (όπου απαιτείται για καταλύματα) .
15	Έκθεση τεκμηρίωσης εξασφάλισης της προσβασιμότητας των ατόμων με αναπηρία (όπου απαιτείται, βλ. κριτήριο επιλεξιμότητας 13).
16	Βεβαίωση χαρακτηρισμού/ΦΕΚ από αρμόδια Υπηρεσία για παραδοσιακά ή διατηρητέα κτίρια (αφορά ξενοδοχειακά καταλύματα εντός παραδοσιακών ή διατηρητέων κτισμάτων) .
17	Αντίγραφο ταυτότητας ή διαβατηρίου.
18	Δικαιολογητικά τεκμηρίωσης κάλυψης της ιδιωτικής συμμετοχής (Υπεύθυνη δήλωση Παραρτήματος 7 ή σχετικό τραπεζικό έγγραφο).
19	Καταστατικό εταιρικού σχήματος (το πιο πρόσφατο κωδικοποιημένο και οι τυχόν μεταγενέστερες τροποποιήσεις αυτού, μαζί με τα αντίστοιχα ΦΕΚ δημοσίευσης όπου αυτή προβλέπεται) ή σχέδιο καταστατικού (όπου απαιτείται).
20	Ιδιωτικό συμφωνητικό σύμπραξης /συνεργασίας για τις υποδράσεις συνεργασίας (19.2.7.2 και 19.2.7.3) .
21	Για υφιστάμενες επιχειρήσεις: Έναρξη εργασιών (από Δ.Ο.Υ και μεταβολές ή εκτύπωση taxisnet), εκτύπωση taxisnet με υφιστάμενους ΚΑΔ, εκτύπωση από taxisnet του νόμιμου εκπροσώπου της εταιρείας ή απόφαση ορισμού νόμιμου εκπροσώπου και απόφαση του αρμοδίου οργάνου του φορέα για υποβολή πρότασης.
22	Για υφιστάμενες επιχειρήσεις: Άδεια λειτουργίας (όπου απαιτείται), Σήμα ΕΟΤ (για καταλύματα), Υπεύθυνη Δήλωση του Νόμιμου Εκπροσώπου ότι δεν απαιτείται άδεια λειτουργίας με αναφορά στις σχετικές διατάξεις.
23	Φορολογικά έντυπα για την τελευταία κλεισμένη διαχειριστική χρήση (εκκαθαριστικό ΔΟΥ, έντυπα Ε1, Ν, Ε3, Ε5, ισολογισμός και αποτελέσματα χρήσης για βιβλία Γ' κατηγορίας, έναρξη-μεταβολές ΔΟΥ/ΚΑΔ). Για επενδυτικά σχέδια υφιστάμενων επιχειρήσεων του άρθρου 14 του Καν. 651/2014 για τις τρεις τελευταίες κλεισμένες διαχειριστικές χρήσεις.

24	Για επενδυτικά σχέδια υφιστάμενων επιχειρήσεων του άρθρου 14 του Καν. 651/2014: Τα δικαιολογητικά (κατά περίπτωση) του σημείου Β του Παραρτήματος 17 «Ορισμός προβληματικής επιχείρησης».
25	Έγκριση περιβαλλοντικών όρων ή απαλλακτικό αυτής ή Υπεύθυνη Δήλωση.
26	Πίνακας μετόχων/εταίρων για νομικά πρόσωπα.
27	Πίνακας προσωπικού επιθεώρησης εργασίας Έντυπο 4 και ΑΠΔ με αποδεικτικό κατάθεσης και ανάλυση για την τελευταία κλεισμένη διαχειριστική χρήση.
28	Φορολογική ενημερότητα ή βεβαίωση οφειλών της επιχείρησης από την οποία να προκύπτει ότι δεν είναι υπόχρεη σε ανάκτηση παράνομης κρατικής ενίσχυσης κατόπιν προηγούμενης απόφασης της Επιτροπής (σε περίπτωση χρήσης του Καν. 651/2014).
29	Άδεια από Υπηρεσιακό Συμβούλιο ή άλλο αρμόδιο όργανο, για επιχειρηματική δραστηριότητα για εργαζόμενους σε ΝΠΔΔ, στο Δημόσιο Τομέα κλπ.) (όπου απαιτείται)

ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΕΚΠΛΗΡΩΣΗΣ ΤΩΝ ΚΡΙΤΗΡΙΩΝ ΕΠΙΛΟΓΗΣ / ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΑΣ (κατά περίπτωση)	
1	Φωτογραφική τεκμηρίωση.
2	Βεβαίωση εγγραφής στο Μητρώο Αγροτών και Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων (ΜΑΑΕ) (εφόσον αφορά τον υποψήφιο).
3	Βεβαιώσεις – συμβάσεις – πιστοποιητικά αρμόδιων Διοικητικών Φορέων και Φορέων Πιστοποίησης, συμβάσεις (και πιστοποιητικά παραγωγών) μεταξύ παραγωγών και εν δυνάμει δικαιούχων.
4	Βεβαίωση ΟΑΕΔ από την οποία προκύπτει ο χρόνος ανεργίας.
5	Δικαιολογητικά τεκμηρίωσης της ετοιμότητας έναρξης υλοποίησης της πρότασης (π.χ. άδεια δόμησης, άδεια εγκατάστασης, επιμέρους άδειες, εγκρίσεις, αιτήσεις κλπ.).
6	Αναλυτικές προμετρήσεις κατασκευαστικών εργασιών.
7	Τίτλος σπουδών ΑΕΙ / ΤΕΙ - Πτυχίο ΙΕΚ ή ΕΠΑΣ και Βεβαίωση ΟΕΕΚ ή ΕΟΠΠΕΠ, Βεβαίωση επαγγελματικής κατάρτισης.
8	Βεβαίωση εργοδότη/φορέα για την εργασιακή εμπειρία, λογαριασμός ασφαλισμένου από ΙΚΑ, Βεβαίωση ΕΦΚΑ κλπ.
9	Βιογραφικά σημειώματα για τις υποδράσεις συνεργασίας (19.2.7.2 και 19.2.7.3) .
10	Αποδεικτικά συμμετοχής σε παλιότερα σχήματα συνεργασίας για τις υποδράσεις συνεργασίας (19.2.7.2 και 19.2.7.3) .
11	Σε περίπτωση εγκατάστασης ΑΠΕ: α) ενεργειακή μελέτη και β) λογαριασμοί ΔΕΗ τελευταίου έτους (σε περίπτωση υφιστάμενων μονάδων).
12	Για τεκμηρίωση διαθεσιμότητας υλικοτεχνικής υποδομής (υποδράση 19.2.1.2): <ul style="list-style-type: none"> • Ιδιωτικά Συμφωνητικά Μίσθωσης ή χρήσης ή αποδεικτικά κατοχής. • σχετικό πιστοποιητικό ΕΟΠΠΕΠ. • φωτογραφική τεκμηρίωση.
13	Για τεκμηρίωση διαθεσιμότητας εκπαιδευτικού προσωπικού (υποδράση 19.2.1.2): <ul style="list-style-type: none"> • Ιδιωτικά Συμφωνητικά συνεργασίας ή προσύμφωνα συνεργασίας. • Υπεύθυνη Δήλωση πρόθεσης συνεργασίας των εκπαιδευτών.

Όλα τα δικαιολογητικά που υποβάλλονται με το φυσικό φάκελο, θα πρέπει να έχουν εκδοθεί το αργότερο μέχρι την ημερομηνία οριστικοποίησης της Αίτησης στήριξης στο ΠΣΚΕ.

6. ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΤΟΥ ΚΑΝ. 651/2014 (άρθρα 14 και 22)

(Αφορούν τις υπο-δράσεις 19.2.3.3, 19.2.3.4 και 19.2.3.5)

Χρήση του άρθρου 14 του Καν 651/2014 (Περιφερειακές επενδυτικές ενισχύσεις)

Ενίσχυση χορηγείται σε ΜΜΕ για οποιαδήποτε μορφή «**αρχικής επένδυσης**».

Όσον αφορά την έννοια της «**αρχικής επένδυσης**» σε ενσώματα και άυλα στοιχεία ενεργητικού, διευκρινίζεται ότι δύναται να αφορά τις κάτωθι περιπτώσεις:

α. Δημιουργία νέας εγκατάστασης

Αφορά σε ίδρυση νέας αυτόνομης εγκατάστασης και δεν έχει να κάνει με απλή επέκταση παραγωγικής δυναμικότητας ή με θεμελιώδη αλλαγή της παραγωγικής διαδικασίας της υφιστάμενης εγκατάστασης ή με παραγωγή νέων προϊόντων στην υφιστάμενη εγκατάσταση.

β. Επέκταση δυναμικότητας υφιστάμενης εγκατάστασης

Αφορά σε επέκταση της παραγωγικής δυναμικότητας της υφιστάμενης εγκατάστασης. Κατόπιν της επέκτασης η επιχείρηση είναι σε θέση να παράγει στην εγκατάστασή της μεγαλύτερη ποσότητα τουλάχιστον ενός προϊόντος από αυτά που ήδη παράγονται στην εγκατάσταση, χωρίς να επέρχεται θεμελιώδης αλλαγή της παραγωγικής διαδικασίας.

γ. Διαφοροποίηση της παραγωγής για νέα προϊόντα υφιστάμενης εγκατάστασης

Αφορά σε διαφοροποίηση της εκροής μιας παραγωγικής μονάδας με νέα προϊόντα, τα οποία δεν παράγονταν πριν την υλοποίηση της επένδυσης στην εγκατάστασή της.

Επισημαίνεται ότι το «**προϊόν**» που οδηγεί στη διαφοροποίηση της παραγωγής δεν ορίζεται από τον ΚΑΔ στον οποίο κατατάσσεται η αρχική δραστηριότητα παραγωγής του, αλλά από το αν παραγόταν στην εγκατάσταση πριν την υλοποίηση της επένδυσης. Έτσι είναι δυνατό να προκύπτει διαφοροποίηση παραγωγής στην περίπτωση που η επιχείρηση πριν επένδυση παρήγαγε προϊόντα που εμπίπτουν σε έναν τετραψήφιο ΚΑΔ και με την υλοποίηση της επένδυσης αποκτά τη δυνατότητα να παράγει για πρώτη φορά ένα νέο προϊόν, το οποίο εμπίπτει και αυτό στον ίδιο τετραψήφιο ΚΑΔ.

Επίσης, αν η δραστηριότητα για την παραγωγή του νέου προϊόντος εμπίπτει σε διαφορετικό τετραψήφιο ΚΑΔ από αυτούς που αντιστοιχούσαν στις δραστηριότητες της εγκατάστασης πριν την υλοποίηση της επένδυσης, τότε και στην περίπτωση αυτή η παραγωγή του νέου προϊόντος θεωρείται διαφοροποίηση της παραγωγής της υφιστάμενης εγκατάστασης για νέα προϊόντα.

Περαιτέρω, όσον αφορά ενισχύσεις που χορηγούνται για διαφοροποίηση υφιστάμενης επιχειρηματικής εγκατάστασης, οι επιλέξιμες δαπάνες πρέπει να υπερβαίνουν κατά τουλάχιστον 200% τη λογιστική αξία των στοιχείων ενεργητικού που επαναχρησιμοποιούνται, όπως έχει καταγραφεί στο οικονομικό έτος που προηγείται της έναρξης των εργασιών της επένδυσης (αφορά μόνο μεγάλες επιχειρήσεις).

δ. Θεμελιώδης αλλαγή εξολοκλήρου της παραγωγικής διαδικασίας υφιστάμενης εγκατάστασης

Αφορά σε θεμελιώδη αλλαγή του συνόλου της παραγωγικής διαδικασίας μιας υφιστάμενης εγκατάστασης μέσα από την εφαρμογή μιας θεμελιώδους καινοτομίας διαδικασίας (οριζόμενης κατ' αντιδιαστολή με την

υφιστάμενη παραγωγική ρουτίνα της). Η απλή αντικατάσταση μεμονωμένων παγίων ή/και άλλων στοιχείων ενεργητικού, που δε συνεπάγεται θεμελιώδη αλλαγή του συνόλου της διαδικασίας παραγωγής συνιστά επένδυση αντικατάστασης και δεν θα μπορούσε να είναι επιλέξιμη δαπάνη προς ενίσχυση με το καθεστώς των περιφερειακών ενισχύσεων.

Περαιτέρω, για επενδυτικό σχέδιο που αναμένεται να επιφέρει θεμελιώδη αλλαγή στην παραγωγική διαδικασία, οι επιλέξιμες δαπάνες πρέπει να υπερβαίνουν τις αποσβέσεις των στοιχείων ενεργητικού που συνδέονται με τη δραστηριότητα που πρόκειται να εκσυγχρονιστεί κατά τη διάρκεια των τριών (3) προηγούμενων οικονομικών ετών.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ - ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

- Δεν είναι δυνατός ο ποιοτικός εκσυγχρονισμός μιας επιχείρησης, ο οποίος δεν έχει **κατ' ελάχιστο ως αποτέλεσμα την οποιαδήποτε αύξηση δυναμικότητας / δυνατότητας εξυπηρέτησης αριθμού πελατών ή την οποιαδήποτε προσθήκη νέου προϊόντος / υπηρεσίας**, ασχέτως εάν αυτός συνοδεύεται με την οποιαδήποτε κτιριακή παρέμβαση ή την οποιαδήποτε αλλαγή της άδειας λειτουργίας.
- Όσον αφορά τις περιπτώσεις αύξησης δυναμικότητας / δυνατότητας εξυπηρέτησης αριθμού πελατών / παραγωγής νέου προϊόντος / παροχής νέας υπηρεσίας, **η ενισχυόμενη επένδυση δεν είναι δυνατό να αφορά στο σύνολο της επιχειρηματικής εγκατάστασης, αλλά θα αφορά αποκλειστικά στην απόκτηση καινούριων στοιχείων ενεργητικού (παγίων ή/και άυλων) που συνδέονται με την επέκταση της δυναμικότητας ή τη διαφοροποίηση της παραγωγικής διαδικασίας για νέα προϊόντα ή υπηρεσίες**, σύμφωνα με τα οριζόμενα στα σημεία β και γ ανωτέρω.
- Εισαγωγή νέας παρεχόμενης υπηρεσίας σε τουριστικό κατάλυμα ή χώρο εστίασης θα εξετάζεται σύμφωνα με τα οριζόμενα για τη διαφοροποίηση της παραγωγής στο σημείο γ ανωτέρω.
- Αύξηση ιπποδύναμης εξοπλισμού βιοτεχνικών μονάδων και εφόσον αφορά στην απόκτηση καινούριων στοιχείων ενεργητικού (παγίων ή/και άυλων) θα εξετάζεται εάν και κατά πόσο επεκτείνει τη δυναμικότητα της μονάδας, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο σημείο β ανωτέρω.
- Στην περίπτωση που με την επένδυση επέρχεται **θεμελιώδης αλλαγή του συνόλου της παραγωγικής διαδικασίας μιας υφιστάμενης εγκατάστασης που συνεπάγεται την αναβάθμιση της κατηγορίας κατάταξης** (όπως π.χ. τουριστικό κατάλυμα 3 αστέρων ή κλειδιών αναβαθμίζεται σε 4 αστέρων ή κλειδιών ανάλογα), η ενισχυόμενη επένδυση δύναται να αφορά το σύνολο της επιχειρηματικής εγκατάστασης.

Είναι επιλέξιμες για ενίσχυση οι μη εισηγμένες στο χρηματιστήριο μικρές επιχειρήσεις έως και πέντε (5) έτη μετά την καταχώρησή τους, οι οποίες δεν έχουν προβεί ακόμη σε διανομή κερδών και δεν έχουν συσταθεί μέσω συγχώνευσης.

Κάθε **υφιστάμενη επιχείρηση κάτω της πενταετίας**, δύναται να υποβάλει αίτηση στήριξης είτε για εκσυγχρονισμό είτε για προσθήκη νέας δραστηριότητας, εφόσον είναι μικρή επιχείρηση μη εισηγμένη σε χρηματιστήριο και:

α. δεν έχει αναλάβει τη δραστηριότητα άλλης επιχείρησης ,

β. δεν έχει ακόμα προβεί σε διανομή κερδών και

γ. δεν έχει συσταθεί μέσω συγχώνευσης.

Χρήση του εν λόγω άρθρου μπορεί να γίνει και από **υπό σύσταση επιχειρήσεις**, εφόσον η επιχείρηση που πρόκειται να συσταθεί θα είναι μικρή επιχείρηση και δεν έχει συσταθεί μέσω συγχώνευσης άλλων επιχειρήσεων.

Επισημαίνεται ότι για τις επιλέξιμες επιχειρήσεις που δεν υπόκεινται σε καταχώριση, η πενταετής περίοδος επιλεξιμότητας μπορεί να θεωρηθεί ότι αρχίζει από τη στιγμή που η επιχείρηση είτε αρχίζει την οικονομική της δραστηριότητα είτε καθίσταται υπόχρεη καταβολής φόρου για την οικονομική της δραστηριότητα.

Επιχειρήσεις που συστάθηκαν μέσω συγχώνευσης επιχειρήσεων επιλέξιμων για ενίσχυση δυνάμει του παρόντος άρθρου, θεωρούνται επίσης επιλέξιμες επιχειρήσεις, έως και πέντε έτη μετά την ημερομηνία καταχώρισης της παλαιότερης επιχείρησης που μετέχει στη συγχώνευση. Για παράδειγμα, αν κάποιος επιχειρηματίας λειτουργεί μια οποιαδήποτε νομικής μορφής επιχείρηση για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των 5 ετών και θέλει να ιδρύσει ή να συμμετέχει σε μία νεοσύστατη επιχείρηση στην οποία θα διαδραματίζει αποφασιστικό ρόλο (κυρίαρχη επιρροή), τότε η νέα αυτή επιχείρηση, δεν είναι επιλέξιμη για χρηματοδότηση, καθώς θεωρείται συνδεδεμένη με τον επιχειρηματία ο οποίος ασκεί την διοίκησή της.